

מרחב ישורון | מדריך לנוגעים בשם העצם

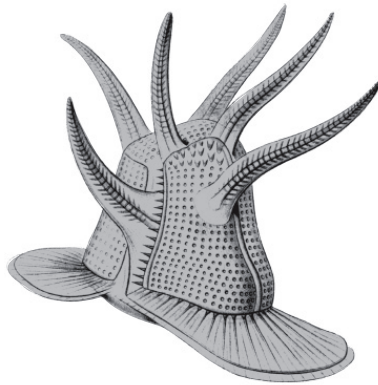
Merhav Yeshoron
Noun 101

עיצוב העטיפה: הלל רומן (על פי דימוי של ארנסט הקל)
עיצוב ועריכה גרפית: עופר עמירב

נדפס בישראל תשע"ג – 2013

© כל הזכויות שמורות למחבר

מדריך לנוגעים בשם העצם

מרחב ישורון

קדימון

איש הטוסטים

אוגוסט אלטנוילנד בבוילר
בית בושת בוער בראש
עטלף מזגזג מפיקוס לפיקוס
על אי־תנועה
בין גן מאיר למצודת זאב

אוגוסט אלטנוילנד בבוילר
מחור הלוע של הפוסט קפה
מגיח איש הטוסטים
לא הולך, זורק רגליים
לא נושם, גונב אוויר
אין על מי להישען
אלא על התחביר

מחור לחור
חי מדבר
בין חור לחור
מקינג ג'ורג' לסמטה פלונית שלוש
(המדרכה זרועה במסטיקים שחורים)
מטר ותשעים
תלוי במלצרית קטנה
אם יתחשק לה
היא תיתן לו להשמיע לה שורה
אם רק תיתן לו להשמיע
להשמיע יש לו מה:

"הי שושנת שום איש
אור טבע
סוף הדרך
מטפטפת לי חזון בעצמות
בשתיקה המשגעת
אני חושב שהן חושבות

אני אוהב חיות מחמד יותר קטנות מאלוהים
אני אוהב נשים קטנות בין השורות התחתונות של אולמות ריקים
ואת הטוסטים של הפוסט אני מורח בחמאה משני צדדים"

אוגוסט אלטנוילנד בבוילר
הלילה הבוער נקרע מצחוק

סרסור של סיסמאות
קברן של קלישאות
מנשים מטאפורות מתות
מפה לפה בלילה הבוער

איש הטוסטים של הפוסט – חי מדבר

נמרח על הדלפק
הורג שעות
מדליק סיגריה
מברבר מוציא עשן
ומדבר
על השירה הכי פיסית שיש
כשאדם מוכר הכל
ואף אחד לא מתרגש.

(במורד רחוב קינג ג'ורג', דנה סטמפלר ואיש הטוסטים
נכנסים לתמונה)

איש הטוסטים: אלף שקל לשמלה! אין, את לא שפויה, אבל תתחדשי, היא באמת
עושה לך ציצים כמו שאת אוהבת.

דנה סטמפלר: היית חייב להגיד את זה ליר המוכרת? שים את עצמך במקומי.

איש הטוסטים: נבנתה פה מעצמה של שוטרים ומשגיחים ולאף אחד אין צל של
מושג מה יש בינינו

דנה סטמפלר: דבר בשם עצמך

איש הטוסטים: מה בעצם את רוצה?

דנה סטמפלר: אוף, בעצמי אני לא יודעת

איש הטוסטים: אבל את אדון לעצמך

דנה סטמפלר: אני לא מחוברת לעצמי

איש הטוסטים: איזה ייבוש, תזרקי עצם

דנה סטמפלר: אני לא סגורה על עצמי

איש הטוסטים: אני זורק את עצמי, את תופסת?

§

עצם שהתעצם לעצם מדבר, אומר "עצם" ולא תופס את עצמו בשום
צורה. למדת: "עצם" מטאפורה שחוקה.

מבוא

נמאס לי לרבוץ ולגרבוץ בין הספרים. מה הם יודעים כל הגאונים האלה? עם כל הדפים שהם השחירו בתוכנות על האנושות, בטח לא נשאר להם זמן להוציא את הראש ולבדוק, אם מה שהם הבינו עוד איכשהו קשור למה שהולך בחוץ. קמתי ויצאתי לסיבוב

בעיר

האוויר מלא חשקים כמוסים
ניחוח חיכוכם של פלחי העכוזים

עדר ממותות
חוצה את העמק
בקצב המסטיק

עגלה עוברת ברחוב צהריים ואיש עליה
לא איש, בובת איש עם מטף מסתובבת
"צ'יק צ'ק ג'וק"
צ'יק צ'ק ג'וק
לא תראה אף פעם ג'וק"
יבוא היום יבוא הקיץ

עוד נאכל את הדייסה
נתלה את משמו על העץ
ולידו נתלה את משמה
שתהייה להם דייסה

ילד בלי שקל
מסתיר את השמש
למלך השניצל
גרגירים של מלח
פירורים של לחם
אנשים רצוצים
פזורים בין מלצרות מפטטות עד גובה הטיפ
עיתון ממולא פליטת פה של שר
ליטוף חפוז בפנית החי
איש רמזור מתפשט מסביב לנקודה
חובב שירה עם פלאייר בשקיעה
ואת אומרת: בואו,
בואו נתחיל לדגדג לעולם את הקצה
(יש לך פרצוף להוציא משפט כזה
יש צורה למשפט כזה כשהוא יוצא לך מהפה)

להק ברבוניות
שותה את האופק
במתק שפתיים

פקח נושם על אי תנועה
לילי כנפיים
קונדיטוריה קלאסיקה
קדם לכל המשפחה

תעזור לי – רעבה
דרושה שותפה
שקל לחולה סרטן!
אני אב לארבעה
תעזור לי – רעבה
טיפה של טחינה מהפיתה – טיף למדרכה
חומר למחשבה
קו עשרים וחמש
תור בפיצוציה
הכל בדולר
ביי תודה
ניילון נצמד
כוסית חונה
ביי תודה
ביי תודה
התקבלה הודעה חדשה
אבא מת אימא חולה
סבתא בישלה דייסה
ואת אומרת: בואו נאכל את הדייסה
פשוט נאכל את הדייסה
(את צודקת! את יפה כשאת עומדת)

בסמטה קטנה ראיתי שלט "מובי דיק" – בית קפה וספרים יד שנייה.
נכנסתי פנימה וקבלתי תפקיד – איש דלפק. מאחורי הדלפק בין מדפי
הספרים, התמוטט לי סופית האמון במילים ואגב כך חזר לי החשק
לחיות. עד עכשיו לא ברור לי מה היה במקום הזה, שעזר לי להפסיק
להילחם בשפה, אבל הנה עובדה: שנתיים אחרי שנכנסתי אליו, הצלחתי
בפעם הראשונה להגיד למישהי "אני אוהב אותך" ולהאמין לזה.

הנפשות הפועלות

הבוס: דמות רגעית, מומלץ להפיל את התפקיד הזה על שחקן צעיר ושחצן שלא רוצים לראות בחזרות.

אישי-ספר: מקבל סחורה ומסדר לפי שיטת דיואי. רושם מחיר והערה: 80 – אזל. 50 – נדיר. 40 – במצבו.

אישי הטוסטים: עושה הטוסטים של הפוסט קפה. חרמן, שתיין, שנורר. משרת באזורים הכי קרועים של העברית. מכיר את כל תל אביב. דמות שולית שתפסה מקום ראשי.

דנה סטמפלר: (בקיצור דלת-סמך) בת השכן מהסוג השווה ביותר.

אישי דלפק: הרי זה עצמי ובשרי, אבל מאחורי הדלפק אני דק ומשרת.

נער המקהלה: סטודנט במכון לחקר ההיסטוריה והפילוסופיה של המדעים והרעיונות.

ד"ר סמך ימואל ליפסקי: מומחה ארצי לפילוסופיה של פני השטח. קרחת נוצצת אבל בלי משקפיים.

פוקי: גאון בהפרכת עצמו, משורר.

רשם הזוי: רושם מעט, כמעט לא מדבר, בוהה לרוב.

מריה: רוסייה עם ביצים, מעצבת-על בעתיד הנראה לעין ומלצרית במובי-דיק בהווה המתמשך.

השכן: גר בקומה השנייה, ספר, אוהד בית"ר.

אבן שושן: מילון עברי-עברי.

ויקקי: אנציקלופדיה חופשית.

מקהלת ראשים מדברים: לקוחות קבועים במקום.

המאור הגדול: מיוצגת באמצעות הודעות ס.מ.ס., האותיות מוקרנות על הקיר האחורי.

מדריך (§): עצם מתפשט, קול ללא גוף, נע ברווחים שבין הנפשות הפועלות.

שיעור 1 : בא טוב

(המקום מלא ראשים מדברים. מדי פעם, מתוך הרחש, עולים שברי משפטים)

ראשים מדברים : האפרטוס הדיאלקטי של הומי באבא... **בוא** לא נעשה מזה עניין, סבבה?... הורדתי שני קילו, סיגריה ואני עפה... הייתי **מביא** לו בפרצוף... מאיפה את **באה**?... **בא** לי משהו מתוק... רוצה **לבוא** אלי, יש לי בית ריק...

איש דלפק : המקום מלא אנשי־רוח תל אביבים : ג'ון ויוקו, מרטין וחנה, רמי וריטה, יהושע ופוקי, ג'וז ולוז... כל מי שמחזיק מעצמו דמות בעיר אוכל פה. הם **באים**, עושים רוח, מצטלמים עם הגב לספרים, גוזרים ומדביקים תמונות בספר הפנים, ולא יוצאים עד שהמלצרית מפנה את אחוריה ומציבה כיסא על כיסא

איש הטוסטים : אפשר לקבל כאן עוד משהו קר חוץ מיחס?

מריה : הטוסטר **בא** לחפור, מה חדש בפוסט קפה?

איש הטוסטים : אני טרוק, מריה. הכנתי מאה אלף טוסטים, שטפתי שש מיליון כוסות, לפחות **תביאי** לי חיבוק

מריה : לא **בא** לי

איש הטוסטים : **בואי** ננסה, נראה מה זה יעשה

מריה : רק אל **תבוא** לי עם היציאות של הגרוזיני מהפוסט קפה

איש הטוסטים : לא יזיק לי קצת גרוב גרוזיני

מריה : יזיק, יזיק...

ראשים מדברים : כמה עולה "רוח הטרור"?

איש ספר : המחיר כתוב בעמוד הראשון בפניה השמאלית למעלה

ראשים מדברים : הלך הרוח **ובא** הרוח ומי יביא לי אישה

ראשים מדברים: **בא** לי רעיון גדול... הביאה לי גועל נפש, איכס, לא שותה את זה... אתה **בא** או הולך? ... קיבלתי מסר מהעולם **הבא**... אני **באה** ממקום של הקשבה... גם ג'ודית בטלר נזכרה להתעניין בנו, עברה מקווירים שעושים דראג לטוריסטים שעושים בום!

איש הטוסטים: כבר שתיים עשרה שעות ולא **באה** הודעה מדנה. זה אומר שהפעם **יבוא** רעב כבד בארץ. "דנה סטמפלר". אנשים לא קולטים את העוצמה של השם המפורש "דנה סטמפלר". לא יאומן איזה השפלות אני סופג מהבחורה הזו. היא שלחה לי אתמול: "איפה אתה ומה התוכניות". שלחתי לה: אני במובי דיק ואת התוכניות. והיא: "בדרך". ולא **באה**

מריה: **בואנה**, מאיפה אתה **מביא** את הפנינים האלה? כאילו יש לך סטוק בלתי נדלה

איש הטוסטים: כבר אמרתי לך, אין לי סבטקסט, אני כולי טקסט

מריה: עכשיו **הבאת** אותה!

ראשים מדברים: **בא** דברו של איש הטוסטים

איש הטוסטים: **בא** טוב הא?! (איש הטוסטים זוכה בחיבוק מרוחק)

איש הטוסטים: מה זה? חיבוק בלי ציצים?!

מריה: קח מה **שבא**

§

"בא" מציין כניסה של עצם חי למקום כלשהו: איש הטוסטים בא לחפור. דלת-סמך אמרה שהיא יוצאת ולא באה. מכאן משתמשים בהשאלה לכל דבר שבא והולך, גם כשאי אפשר לראות אותו בעיני הבשר, כגון חשק: "לא בא לי", "בא לי משהו מתוק", וכגון זמן: "בא הרגע להודות אין לי חיים". כשעצם מדבר אומר: "בא לי רעיון גדול" הוא יוצר ציור לשון אבל לא באה בו תמונה. למדת: "בא" מטאפורה מתה.

שיעור 2 : שים לב

(מריה מתכופפת להגיש משהו ושיערה מרפרף על פני הטוסט)

איש הטוסטים : שמת לב כמה היינו קרובים עכשיו?

מריה : לא. אבל מעכשיו אני אשים לב

§

כתוצאה משימוש נטול רגש, הפך "שים-לב" למטאפורה מתה. "שים-לב" הוא הדוגמא הנפוצה ביותר למטאפורה מתה, כי מטאפורות מתות הן מטאפורות שלא שמים עליהן. המבנה הבסיסי של כל מטאפורה הוא השוואה בין א' ל-ב'. לב הוא האיבר המרכזי בגוף, מכאן הושאל למרכז של כל דבר כמו במטאפורה "לב העיר", שמצביעה על כך שבין הלב ובין אזור מסוים בעיר, יש משהו דומה וזו המרכזיות, וכמו שהמון אנשים וכלי רכב עוברים על קינג ג'ורג' ומתפזרים ממנו, כך המון כלי דם מתנקזים אל הלב ומתפצלים ממנו. אבל זה לא אומר שגם בלב הפיזי מוכרים שני זוגות תחתונים בעשר שקל. זה לא אומר שנערות רטובות שעלו מהים דרך אלנבי חוצות דרך הלב. זה לא אומר שבלב שלנו יושבת מירי אלוני עם אקורדיון ושרה "איפה ישנם עוד אנשים..." ולמי שמרים מולה מצלמה היא מראה שלט "בבקשה לא לצלם". מי שמבין מטאפורה מבין את הצד הדומה ואת הצד השונה ומחזיק בשניהם בו זמנית.

שיעור 3 : קמח מלא

ראשים מדברים : גונבים אותך בעוד שני שקל בשביל פיתה מקמח מלא... איכס, אולי לא תדבר בפה מלא... אני מרגישה שהוא לא מכיל אותי... היא יצור מלא בכסף... היא העלתה לאתר תמונות בעירום מלא... לא שמנה, מלאה... עוד לא מלאו לי שמונים

(נכנסים איש הטוסטים ודנה סטמפלר)

ד.ס : מי הקריץ את הסמטה הזאת... מה זה מלא פה

איש הטוסטים : I see a room full with empty people
נאכל משהו?

ד.ס : תאכל אתה, אני מלאה

איש הטוסטים : אבל לא אכלת כלום מלא שעות

ד.ס : אויש, מה אתה ממלמל אני מפרצת

איש הטוסטים : אני אף פעם לא מתמלא

ד.ס : שתוק שניה, תן לשמוע.

ראש : כשעמיחי כותב "אל מלא רחמים, אלמלא היו רחמים באל היו הרחמים בעולם" הוא גורם לנו למלא מחדש את המטאפורה המתה "אל מלא רחמים"

איש הטוסטים : אם הוא חושב שעם זה הוא ימלא לה את הרחם יש לו עוד הרבה מה ללמוד

ד.ס : אוי אתה ממי, רחמנות על הקוף החרמן הזה. ממילא היא בטח מתכה לחבר שלה

איש הטוסטים : אין יותר זין מלהיות ממלא מקום

מלא מלא מלא
עולם מלא מלא
מלא בדוגמאות
מלא בדוגמיות

מלא מלא מלא
עולם מלא חורים
כל חור והעיסוק שלו
חור חור והמילוי שלו

חור חור והחרחור שלו
מלמול מילים מלא
מלא מילים להעלים
לשפוך לחור ולמלא

נשים נשים נשים
עולם מלא נשים
אווו איך אפשר להאשים
עולם מלא נשים

מלא מלא מלא
עולם מלא מלא
אז למה למלא
עולם מלא מלא

שיעור 4 : רגל נרדמה

- מריה: המקום הזה מביא לי עצבים
ג'ון רוצה שוקו, לחנה נגמר הרוטב,
הבוס סימס לי לעלות, אבל נרדמה לי הרגל
- אישה הטוסטים: להעיר רגל של מלצרית אני עוד מסוגל
- מריה: נראה אותך
- (אישה הטוסטים יורד על ברכיו מול הרגל ונושף עליה מנשימות פיהו)
- מריה: אידיוט, אל תיגע
- טוסטר: איך אפשר ככה? טוב, רגע, אין אהבה על רגל אחת, צריך תרגול
בתקופה שהייתי פעיל מינית זו לא היתה שאלה בכלל...
- רשם הזוי: לפנות בוקר אני שומע את הסיגריה מצייצת אלי מהקופסא ומתעורר
- ראשים מדברים: כדאי שתעלי אליו הוא לא רגיל שאת מתעכבת
- מריה: ממילא כולכם רובצים פה על הפוך אחד, והוא על סף פשיטת רגל
- ראשים מדברים: התחלת איתנו ברגל שמאל... את לא יכולה לשים לו רגל בפה
ולצפות שיבלע את זה בשקט
- מריה: נמאס מכל המרגלים הקטנים של הבוס... יאללה טוסטר, תגיד משהו
נכון שיביא אותי למעלה לפני שאני פותחת פה קבוצת תמיכה
לפרוקי רגליים

§

"רגל" הוא שם לאיבר ההליכה. כמו שהרגליים בהליכה עוקבות
רגל אחרי רגל ככה באים האירועים, כל אירוע לרגל האירוע
שקדם לו, ומכאן "רגל" מציינ את סיבת הדבר. למשל:
עשינו ריסוס במטבח לרגל השמועה על ביקורת תברואה.
"רגל" מטאפורה מורגלת. עצם מדבר חרש עליה עד שמנגנון

התפיסה התרגל לדלג על התמונה ש"רגל" מציבה ולעבור
ישר למושג המופשט. אין ספק שאפשר להרגיל את התפיסה להתעכב
על המראה של כל מילה, הצרה היא שאם היא מתרגלת היא לא רואה,
זה צחוק רגלי הגורל...
למדת: "רגל" מטאפורה מתה.

§

מריה: תעשה משהו, מתחיל נמק

איש הטוסטים: מריה, למאייקובסקי יש שיר:

" אבוא בארבע אמרה מריה
שמונה, תשע, עשר "

מריה: בא משורר וחרבן סביב
הזמין מי ברז ולא השאיר טיפ
חרא של משוררים
חרא של מתרגמים
חרא אנשי רוח
אין לכם בית? !

הערת לי את הרגל, רגע אני עולה

שיעור 5 : לשבת לקום

(מריה עולה. בקומה השנייה יושב הבוס בגבו לקהל וצופה במשחק כדורגל)

- בוס : אפסים ! אין לכם צורה
- מריה : הנני
- בוס : זה משחק מהלב ולא רואה בעין, וההוא נשמה בלי רגל מסיימת
- מריה : נשמע סוטה לגמרי
- בוס : קחי כיסא. קבוצה ליגה ז', כדור אחד לא התיישב במסגרת
- מריה : מה יושב עליך ?
- בוס : הטוסטר שוב ישן הבוקר על הספה, תקימו אותו, את יושבת ומקשקשת, אנשים מתקוממים, דיברנו על זה בישיבה...
- מריה : אם כבר מדברים, יש תלושי משכורת ?
- בוס : אל תיכנסי לי בדברים, דיברתי ברור בישיבה ושוב לא יצא שום דבר
- מריה : מי שמדבר צריך לדעת לקיים
- בוס : בינתיים אני מפסיד כסף, סליחה אבל גם אני קיים
- מריה : למה ציפית ? הקמת ישוב של תשושי נפש בלב העיר הם יושבים על הפוך אחד ולא קמים
- בוס : שום דבר לא קם מעצמו
- מריה : ומהכלום שלהם מקימים כזה רעש. אין, זה מקומם בטרוף, כל השמות שהם זורקים בשביל שאולי הלילה יעמוד להם...
- בוס : שבי בשקט

- מריה: כל המילים בלונדיות בלאפה, ואלה תוקעים סביח ברש"י ובאים לדיקי לשביתת סיגריות ומי ברז
- בוס: עוד מילה ואני קם אלייך
- מריה: איך ארס כמוך קשור לספרים, זו סתירה שעדיין לא הצלחתי ליישב
- בוס: אני הקמתי מקום כדי שלאנשים בעיר יהיה כיסא לשובת, אבל עוד כאפה ועוד קנס והמקום יושבת. לך תיתן לאנשים יחס – יאכלו אותך חי.
- מריה: הדיבור של זכר אלפא שמכיר פתאום בתבוסה שבקיום, יושב עליך סקסי בטרוף
- בוס: ישבן קטן, תקשיבי טוב, אני על סף פשיטת רגל
- מריה: אז למה לא תעוף מפה ?!
- (הבוס לובש כנף ועף לאירופה לראות כדורגל)

§

העולם קם כל פעם מחדש בדברים שאנחנו אומרים, כי טבע הדיבור לקיים את הדברים. אבל יש דיבור ויש דיבור, ומהרבה דיבורים לא יוצא שום דבר. יושבים אנשים על כיסאות בית קפה ומעצבים אותם בצלמי טחוריהם. מי שחי חייב מדי פעם לקום ולקיים, אחרת לא יהיה לו דבר לשובת עליו כשהוא ישוב וידבר.

למדת: בגוף העברית יושבת התפיסה שדיבור והדבר עצמו, קמים באותו נשימה.

שיעור 6 : כנף

ראשים מדברים : קיבלתי מלגה, עוד שבועיים אני עפה... יפה לך אחותי, עופי על זה... אני מתה על ברלין... גם אני מתה לעוף מהביצה הזאת... יותם יעשה שם את הסטאו' בגידול עופות...

איש הטוסטים : מה תלמדי

ראשים מדברים : מה הוא נדבק... עוף מוזר...

איש הטוסטים : הדברים לא קורים אף פעם בשום מקום.

פאריס של תחילת המאה שעברה :

קמו בבוקר, פיהקו, תקעו קרואסון.

את חושבת שאנשים שם עפו על עצמם?

ראשים מדברים : איזה מחריב חלומות, תן לילדה לעוף

איש הטוסטים : למה? לי מישהו נותן לעוף?

לא הבנק

לא העיתון

ולא הדלת-סמך

ראשים מדברים : שכל אחד יעוף על עצמו

איש הטוסטים : תודה גבר, סידרת לי את הכנף

§

אתה אומר "עוף על זה" ונופלת תמונה ומיד רואים כנף. תשאיר את הכנף פרושה תאר לעצמך שכל העולם הוא כנף. אתה אומר כנף, והכנף נהיית כבדה, ובא מטוס ומפציץ.

שיעור 7 : עבר שכן

(לקומה העליונה עובר שכן חדש, הוא מודיע שהוא ספר וכולם מוזמנים לעלות ויש גם הנחה לאוהדי בית"ר)

ראשים מדברים : אני לא יכול להעביר במילים את מה שעובר עלי... אז מה, איך זה להיות שם, מעבר למילים?... די בואי נעבור נושא... אני עוברת מאחד לשני אבל הטמטום נשאר

איש ספר : הספרים מסודרים בסדר אלפביתי

מריה : פה כל הזמן זזים, מטנפים ועוברים שולחן

איש דלפק : באמת רצית את הפסיכית שעברה פה אתמול ?

איש הטוסטים : אה זה לא עבר לך ? תראה, אומנם היא לא דנה סטמפלו, אבל...

איש דלפק : איך אפשר עם כזאת פסיכית ?

איש הטוסטים : פה בקטנה, לעזור לזקנה לעבור את הכביש. לא יותר מזה

(נכנס פוקי ; כניסה של כוכב רוק)

פוקי : ערב טוב

מריה : מקרה קלאסי של כוסית לשעבר

איש דלפק : לא עבר לך בראש שהיא לא יציבה ?

איש הטוסטים : מה שעבר – עבר

(פוקי מדבר בנייד עם הפסקות להאזנה באמצע)

פוקי : הי איבון, בדיוק חשבתי עליך... בין לבין בסיכובים... פיצוץ,

הנפקתי שלוש שורות ברק ועפתי אל השמש... יכול להיות...

אפשרי, אבל בקטנה... כי אני טיפוס דווקאי (מנתק)

איש דלפק : אני מאמין שלפסיכית כזאת אין מושג מה עובר עליה

מי יודע, הכל עובר... הנה, הברמנית הגיינגית שהייתי דלוק עליה, היא כתבה את הערכים סדיום וקרבון בוויקיפדיה ואז היא הסתפרה ועברה לעיר אחרת

פוקי: כל המהפכות טובות. כל הזיונים טובים

איש דלפק: די, תהייה פייר, ראית שהיא לא בסדר

איש הטוסטים: לא עברתי על שום חוק. אתה פשוט לא מאמין שאיש בן חמישים עם שיניים צהובות מניקוטין יכול לעבור אצל בחורה כזאת

איש דלפק: זה מעבר לזה, זה לא היה אסתטי

ד"ר ליפסקי: אין קשר בין אתיקה לאסתטיקה. שאף אחד לא יכונן את עצמו בדמות הסובייקט-האמורל-לדעת, כי מה אנחנו יודעים, אנחנו תמיד כבר באמצע השאלה שעניינה סיבת היציאה לחקירה, וכאן אני עושה פסיק גדול ואומר שגם הסובייקט המוחזק בסימן האחר-האחר לא חייב להסתפק בקשרים עם דומיו

איש הטוסטים: זה הגיוני, פסיכית לא חייבת ללכת עם פסיכים

(הנייד של פוקי מצלצל)

פוקי: או! מה קורה? אני נמצא פה בקפה, כן בספרייה... רץ פה דיון מלהיב על פסיכיות ואסתטיקה (פונה אל כולם) איבון בעד. (פונה לצאת, ונפרד במילים): שכולם יזדיינו עם כולם, כמה שיותר (יוצא)

§

איש רוח עבר מול חלון ראווה, עבר לו בראש: כן, כן, בדיוק כזאת עניבה סגולה. העביר יד בכיס ואין שקל. הוא עבר את הכביש ושם בסמטה חשוכה, עובר ושב העביר איבר מין לא עבה בין אחוריו. לכיס של איש רוח עברו מאה ועשרים שקל חדש. הוא העביר למוכר את הכסף והעביר את העניבה סביב הצוואר. לפתע עבר בו רעד סתום

שהעביר אותו על דעתו, הוא העביר את זנב העניבה מסביב לוו תלייה,
לא עברה דקה ואיש רוח עבר לעולם הבא.
למדת: יש מעבר בין מה שעובר בראש למה שעובר מיד ליד וחוזן
מזה, הכל עובר.

שיעור 8 : עמד

- איש הטוסטים : ארבע עובדות : באחת היא אמרה שהיא עומדת לבוא בשתיים היא אמרה שהיא מתלבשת ויוצאת עכשיו ארבע וחצי ואני מחכה
- איש דלפק : הבוקר יביא את דנה סטמפלר
- נער המקלה : דנה סטמפלר תביא את הבוקר
- ד"ר ליפסקי : דלת־סמך היא כתם בשדה הראיה. תחליף לי את הנענע, יש עליה חרפושים
- איש־דלפק : אתה לא אוהב ?
- ד"ר ליפסקי : צריך לשטוף אותה קודם
- איש דלפק : אין לי סמכות
- ד"ר ליפסקי : איזה הומור נשגב
- איש דלפק : איש הטוסטים עומד בחוץ ומעשן הזמן עומד בציפייה לדנה ריח חריף של הברזה עומד באוויר והמילה "זונה" עומדת על קצה הלשון

שיעור 9 : אכל

איש הטוסטים : הפעם היא תאכל אותה. כל הלילה היא הבריזה לי, הבטיחה ולא קיימה, הגזימה ולא שלחה הודעה, צעקתי עליה בטלפון. היא אמרה לי : אתה כמו אימא שלי. אמרתי לה : לא אימא שלך, לא אבא שלך, לא סבא שלך. אני מודיע לך...

איש דלפק : זונה

איש הטוסטים : שתיחנק

איש דלפק : שתמות

איש הטוסטים : שיאכלו אותה ערסים בטרנינג...

ראשים מדברים : תנו לאכול בשקט... אכלתי כאפה לפני... אני צמא לטיפת היגיון

איש הטוסטים : אתם לא מכירים אותי. אין, הפעם זה סופי

מריה : בולשיט ! (פאזזה) הסלט מחכה לרוטב, שולחן ארבע

ראשים מדברים : היא תמיד מאכילה אותך באותו סרט ואתה מלקק מהצלחת ורץ לבקש תוספת

איש הטוסטים : דנה סטמפלר צריכה ללמוד שאין יותר שטיח, גם ברמת הדלת סטמפלר. יש גבול כמה אני יכול לבלוע. זה נשמע כאילו אני שונא אותה, זה כואב בלב, זה כואב בזין...

מריה : אל תחפור

איש הטוסטים : זה אוכל אותי

§

לפני שאתה מתחיל לאכול שב ותתבונן במה שמונח בצלחת ושאל את עצמך : מאיפה זה בא ? וגם מה זה אכל לפני שזה שעלה לך על הצלחת. ועוד שאלה : האם אתה רוצה שזה יהפוך להיות חלק ממך ?

שיעור 10 : רם ירד

- איש הטוסטים : אחרי דנה, ישבתי עם רונה בתחתית והעלנו זיכרונות מימי הג'ינג'ית הרעה, פתאום באות מולי הפנים המוכרות, היא הרי מתעלמת סדרתית, אז הורדתי מבט וחיטטתי בכיס כאילו אני מחפש כסף קטן, פעם היינו עולים ויורדים בין הקירות, לפחות תגידי שלום
- מריה : מפלצות בלי שכל, מה אני צריכה מטבעות של עשר אגורות? זה טיפ או תרומה לקבצן?
- ראשים מדברים : הורדתי אחת עשרה קילו והרמתי חזה ותחת, אני מרגיש כמו חדש... מצטערת, לא ירדתי לסוף דעתך... בשבילה להוריד דמעות זה כמו להוריד את המים
- (מטבע נופל ומצלצל על הרצפה)
- שכן : נפל שם
- מריה : שמעתי
- שכן : אז תרימי
- מריה : לא יברה
- שכן : אל תרימי את האף.
- איש הטוסטים : מה הבעיה, אני ארים
- שכן : היא הפילה, היא תרים
- מריה : אל תרים את הקול
- שכן : עוד מילה אני מרים אותך
- נער המקהלה : אין צורך להשפיל

- שכן: שתוק מתרומם
- איש הטוסטים: הרמת לו להנחתה
- שכן: את מרימה?
- מריה: רד ממני
- שכן: מילה ואני מזריד לך כאפה. את מרימה או מה?!
- איש הטוסטים: רקדניות הן אסון במיטה, עדיף פסנתרניות, אבל יותר טוב ספרניות. שקטות כאלה, קשובות, שואלות תמיד מה אתה מחפש...
- שכן: מה זה, מה זה, אתה בא לרדת עלי? (משכיב את הטוסטר על הרצפה ומניח רגל על צווארו)
- מריה: די, רד ממנו
- שכן: יאללה טוסטר, זרוק משהו, הזמן רץ
- איש הטוסטים: הלכתי איתה לקנות וילון לאמבטיה. היא חיפשה וילון שקוף בשביל שחבר שלה יראה אותה. לקח לה שעה לבחור ואז היא שאלה אותי, זה מספיק שקוף? אמרתי לה: אני לא רואה בעיניים שלך והיא ענתה אין מה לראות
- (כולם צוחקים, נער המקהלה שם מטבע בפה של איש הטוסטים)
- נער המקהלה: זרוק עצם, למה אתה לא מתאבד?
- איש הטוסטים: בסדר, אני אהרוג את עצמי, דניאלה תבין, אבל מה דנה תגיד?
- (כולם צוחקים, הטוסטר פותח פה גדול ומריה זורקת פנימה מטבע)
- מריה: כולך בדיחה, זרוק עצם
- איש הטוסטים: שלחתי לה: מה עושה? והיא ענתה: יושבת במרפסת מחכה לשקיעה

- ראשים מדברים: הוא חולה עליה... חם לה על התחת... טוב, תחת יש עליה
- איש הטוסטים: איפה? ! אין גישה, רק חיבוק עם ציצים בפגישה ובפרידה
- (צחוק ומטבע)
- איש דלפק: ואין יותר מזה?
- איש הטוסטים: בחלומות
- איש דלפק: ואם אתה עומד על זה?
- איש הטוסטים: מסתובבים, אני מוחזק אצלה תלוש מהמציאות
- ראשים מדברים: את מי אתה יותר אוהב את דנה סטמפלר או את גליה שלפטר?
- איש הטוסטים: גליה שלפטר היא האחת ודנה היא היחידה
- (צחוק ומטבע)
- מריה: האיש מחוק אבל עם כזאת לשון וכזה פה
- איש הטוסטים: כתבתי לה – השמש יורדת לים, מתי את יורדת לעם
- (אף אחד לא צוחק)
- מריה: זה היה רדוד
- איש הטוסטים: יורחב הפס שבין החולצה למכנס
- (כולם צוחקים, נער המקהלה זורק מטבע)
- נער המקהלה: זרוק עצם
- איש הטוסטים: אמרתי לה, שהיא בוגדת בי עם החבר שלה והיא אמרה לי: אותך אני אוהבת, איתו אני שוכבת
- (צחוק ומטבע)

איש הטוסטים : רמי הבולגרי התחתן עם בחורה ארבע ימים אחרי שהכיר אותה. שאלתי אותו: מה העניינים? הוא אומר לי: אני אוהב אותה. איזה אוהב, מה אוהב, אתה בכלל יודע לאהוב... עכשיו ארבע לפנות בוקר ושנינו שתויים, זה לא הזמן להתחיל להסתובב... אז הוא סיפר לי, שיום אחרי שהוא הכיר אותה, הוא הלך עם מישהי אחרת והיא לא הרגישה. אתה מבין? הוא הבין שמדובר במציאה, אז הוא הלך והתחתן עם בחורה שלא מרגישה כשבוגדים בה

מריה : הדאחקות שלך משאירות לי אפטר-טייט של פגר בנשמה

איש הטוסטים : תצחקו, איש שש אמות גובה וגמד כזה רודה בו

מריה : אתה תמיד יורד לגובה הבלטה ומצפה שישוו איתך לחצים, אתה רואה כל דבר ממה הוא עשוי ומצביע על הדפקה, בראבו! מה יוצא לך מזה? הכל נופל לך מהידיים, הלשון זורעת רק שיט, על כל דבר אתה דורך, ואיזה פה גידלת – חתיכת חור שחור, מוצא איזה ילדה סתמית, שילוב נפוץ של כוסית ופוסטמה, מקסים אותה, מגזים אותה ומפרסם אותה כמו נס אבל אין לך מקום לשים את הראש

איש הטוסטים : אני רואה למציאות מלמטה, היא לא לובשת תחתונים

§

כשעצם מתעצם לעצם מדבר הוא משתמש בגוף כמערכת של ציורי לשון. הוא מדבר על המופשט כאילו היה לו גוף וככה רואה אותו בעיני רוחו: הזמן הולך, החיים עוברים, האהבה עולה והאור בא. אבל מטבעות לשון כמו מטבעות כסף נשחקים מעודף שימוש, ואז המון מילים אומרות מעט מאוד. אם השפה בולעת את הגוף העצם מדבר בלי הכרה. למדת: העצם מכוסה מטאפורות מתות.

§

איש דלפק : אין מה לדבר. אצבע קוף, פיטמה קמוטה. חומד זה סגור; אנחנו מדברים שפה מתה. להפיק צלילים אפשר. צלילים? כמו כלום, אין בעיה

סיכום ביניים לשיעורים 1-10

רצח רצח על הבוקר
שרץ רץ על שיש קר
מיצי איפה מה קורה לך
שרץ גח מסדק צר

תחת לחץ על הבוקר
רק ברדאק ונוחם אין
מיצי מה צועקת פסיכית
סתם הציץ חרפוש מסכן

למה בכי על הבוקר
טבע צץ ואת צורחת
רגע מיצי הנה שקט
הוא עצמו כבר מת מפחד

בואי אלי קטנה לאבא
מה איתך יפה שלי
אין כבר שרץ הנה זרג
קחי בפה ילדה שלי

יופי מיצי עוד וככה
לא חזק כן ככה כן
טוב לאבא אצל מיצי
זה הטבע מתרונן

אומנות הפה למיצי
זוג שפתיים הן שירה
רק לי טוב לי טוב
לי טוב לי על הבוקר
איי עוד אההה...

חיק וטפו יורקת מיצי
זלג ד"ש אל הרצפה
קר הזרג מת השרץ
אין חדש מהתקרה

שיעור 11 : ראה אור

- מריה : מה זה טוסטר, אף פעם לא ראינו אותך בכזה מצב רוח מרומם
- איש הטוסטים : נפל דבר... ראיתי מישהי הולכת, לא הולכת, מרחפת מעל קינג ג'ורג', אני מאוהב
- מריה : אתה בטוח שראית טוב?
- איש הטוסטים : מה זה טוב, עשר שנים לא ראיתי כזה אור...
- מריה : אני כבר רואה איזה זיון מוח הולך לצאת מזה
- איש הטוסטים : עשר שנים מאז שגליה שלפטר אמרה לי שהיא יוצאת לקנות סיגריות ויותר לא ראיתי אותה, וזאתי ממש מזכירה אותה – אותו שיער, אותה גישה...
- מריה : אתם רואה? בדיוק מה שאמרתי
- איש דלפק : יש הישגים בשטח?
- איש הטוסטים : תראה, זה לא ככה, אני מגשש באפלה, בינתיים עוד לא ראוי שאני...
- מריה : בקיצור, היא לא רואה אותך ממטר
- רשם הזוי : כמו ראש שפונה לאופק שתחת למיטה
- איש הטוסטים : יש לי את המספר שלה! חכו רגע, מה אני שולח לה?
- ראשים מדברים : את כל החוכמה הלב שלי כבר ראה
- נער מקהלה : זרוק כבר עצם למציאות, תראה מה יחזור אליך

שיעור 12 : מזה נשמע ?

(נכנס פוקי, כניסה של כוכב רוק)

- פוקי : מה נשמע ?
- איש הטוסטים : נצח עבר מאז ששלחתי לה "ריחפת מעל קינג' ג'ורג' טפטפת לי אור לעין". למה לא שומעים ממנה ?
- נער מקהלה : שמע לי, זרקת עצם – תמתין (נשמע צליל כניסת הודעה)
- איש הטוסטים : או ! (מקריא) "שרות 4455 בתשלום. לקבלת השרות לחץ send". זונה, למה היא לא עונה ?
- רשם הזוי : כמו חציל ירוק. השמש משזפת לך את הקליפה (הנייד של פוקי מצלצל)
- פוקי : או ! מה קורה ? אני נמצא פה בקפה, כן בספרייה. עם הטוסט ומריה. יש פה דיון מלהיב על מהירות התגובה בעידן התקשורת המטא קווית. (מודיע לחלל) איבון בעד.... מי ? השם מהבהב מוכר... אה נערת קוקה-קולה, החצאית של המדינה. גאוני, שתבוא, לוק פיצוץ מתאימה לפוני שלי. כן, כן ! גם וגם... אז עוד כחצי שעה... אני עובר בסופר פארם. מאה אחוז. מה שמתאים לך. תענוג, תענוג, יפה לך גם בלי... (מנתק). נהר של חוטיני יטביע את כולנו (יוצא)
- איש הטוסטים : (הסלולארי שלו מצלצל) הלו דניאלה. אני יכול לקחת טקסי, תוך רבע שעה אני אצלך. כן, כן, גם וגם, יפה לך ערום. אני עובר בסופר פארם (מנתק). לא שמעתם ? כל אחד יכול להזמין לעצמו צלצול (צליל הודעה)
- איש הטוסטים : (קורא) דבר עכשיו אני שומעת
- איש דלפק : הופה !

- איש הטוסטים : את רואה מריה, עכשיו זה ילך
 מריה : שמעתי, שמעתי...
 ראשים מדברים : כן כולנו שמענו עליה אבל מישהו ראה אותה? בינתיים הכל
 באוויר, דיבור חסר משמעות
 (נשמע צליל כניסת הודעה)
 איש הטוסטים : (קורא) "אולי אחך אוליל"
 ראשים מדברים : אולי איתך אוליד?
 איש הטוסטים : "אולי אחך אוליל"
 איש דלפק : מה?
 ראשים מדברים : אני שומע יידיש וגרמנית אבל מדבר רק עברית ואנגלית
 מריה : אתה בכלל שומע מה שאתה מקשקש
 נער מקהלה : הוא מקשקש את מה שהוא שומע
 איש הטוסטים : שלחתי לה "מתי תואילי", אז היא אומרת "אולי אחך אוליל" איזה
 ילדה! פשוט אין עליה – אור גדול, זה מה שהיא, המאור הגדול!
 מריה : השמועה הזאת כבר בכיתה ג'
 ראשים מדברים : כל אחד יכול לסמס לעצמו הודעה, תשמעו לי
 איש הטוסטים : אתם לא מבינים כלום. אין לה זמן והיא רוצה שאני אשמע שהיא
 באמת ממחרת, אז היא שולחת לי שגיאות בכוונה... שום דבר לא
 הכין אותי לרגע כזה, אני קורא אותה – אני רוצה אותה

שיעור 13 : דמות

- ראשים מדברים : ברבע לעשר הוא יורה לעצמו בראש ואז הוא מתחיל לרקוד...
היא באה בחולצה לבנה עם כתובת על הציצים
Imagine this wet אמרתי לה "חולצה יפה,
אבל קצת סליז" והיא ענתה "טוב, אני סליז". אז אמרתי
"אה את סליז, זה טוב..."
(נשמע צליל כניסת הודעה)
- איש הטוסטים : שלחה לי סמיילי
- ראשים מדברים : מי הדמות החדשה ?
- איש הטוסטים : היא לא דומה לשום דבר שמסתובב כאן. כתבתי לה "אני לא מדבר
על אהבה, אבל איתך אני מרגיש". ככה, הכי מאולתר
- נער מקהלה : המציאות אכלה עצם...
- איש הטוסטים : מה זה אכלה... אגב, זה לא סמיילי רגיל מנקודתיים וסוגריים. היא
שמה גם מקף באמצע
- רשם הזוי : זנב ?
- איש הטוסטים : עוד אחד שמבין באהבה. כבר אמרתי לך, הילדה הזאת לא משחקת
בכמו. אין אצלה אף פרט מיותר. תחשוב מה זה נקודתיים – זה סימן
לפתיחת דיבור והיא מראה לי נקודתיים במקום עיניים ואז תוקעת
מקף, שמראה על חיבור בין שתי מילים ואז נפתח חיוך מהסוג של
הסוגריים. אני והיא זה כמו חיבור בין שתי מילים ומהדיבור הזה
נפתח חיוך
- איש דלפק : הולך טוב, אה
- איש הטוסטים : עכשיו אני אסביר לכם מה זה חיוך. חיוך זו פתיחה של השפתיים
וברור שמה שנפתח למעלה ייפתח גם למטה. אין, אני היחיד פה
שעוד יודע לאהוב והיא היחידה שראויה לזה. אנחנו מתאימים ברמות

קשות. נגמרו לי הסיגריות – אני הולך, אני חוזר (יציא)

רשם הזוי: המציאות היא זקנה חכמה ושקופה. שישים זקנות חכמות לדקה. כל אחת אומרת מילה אחת ומתה על השפתיים של הזקנה הבאה. הן ידועות בתור שודדות אוויר

איש דלפק: נו ומה הן אומרות?

רשם הזוי: זנב!

איש דלפק: למובי דיק נוצרה תדמית של מקום שהרבה דמויות מעולם הספרות והתרבות עוברות בו, ואז כל מיני יצורים שאולי פעם ראו תמונה שלהם ב"עכבר העיר" באו בהמוניהם, וזה נהיה מקום של אנשים שנדמה להם שהם משהו. הבוס חשב שהוא ימצב את התדמית ובמהלך קטסטרופאלי יצא עם תפריט שעל גבו תמונות של אנשי רוח מהעבר. אפשר להגיד שזה מה שהרס את דמות המקום. פתאום כולם עמדו פנים מול פנים מול התדמית שמובי דיק בא למכור. הם קלטו שהם יושבים פה מוקפים בדמויות מדומיינות, זה אכל את הדימוי העצמי שלהם וכולם בבת אחת קמו והתחפפו, נשארנו רק ניצבים ודמויות משנה...

איש הטוסטים: בכלל כל המקום הזה הוא בדיחה על קפה כסית

ראשים מדברים: ומה אתה עושה פה?

איש הטוסטים: אני צוחק

איך פתח באימבאיב בקריירה של דמות ספרותית

בגיל שלושים וחמש הבין באימבאיב שהעולם הזה גמור. הוא מכר את חלקו בעסק ונסגר בבית. שם, ליד השוק, ישב וחשב, התהלך בחצר והמתין. בהתחלה הוא לא יצא אפילו בשביל סיגריות, כל כך נעלב ממה שראה שם – "לא יותר טובים מבהמות בגן חיות". המפעל הסמוך לייצור נקניקים עבד שעות נוספות וריח כבד של נקניק עמד בחצר. באימבאיב, שהיה אדם בלתי שביר, התעורר כל יום בצהריים ובפיו השאלה: אבל למה הן מסכימות הבהמות, איך זה שהן לא קופצות מהגן חיות. הוא באמת לא היה מסוגל להבין את זה. ערב אחד, משב תוקפני במיוחד בריח נקניק בא בנחיריו של באימבאיב והוא הבין; הנקניק כולו קמח ואבקת עצמות, ציפורניים גרוסות, שיירי שומן, מקסימום כמה טיפות דם, אבל בשר ממש – זה אין בו, וככה עושים נקניקים מבני אדם. בו במקום הוא חדל לחיות את חייו הארציים ופתח בקריירה של דמות ספרותית. באימבאיב לא יצר דמות בדיונית, אלא הפך את עצמו לדמות. מרגע זה כל דבר שעשה, אמר או חשב היה חלק מהביוגרפיה המתהווה של אחרון המשוררים. בעולם שכולו פקידים־זונות ואמנים־פוליטיקאים, הוא סלסל עשן מנחיריו והרהר. ככה הפך את עצמו לנושא היחיד שאפשר לכתוב עליו בלי בוז גמור, ומה שנשאר זה לתעד את קורות המפעל שלו. שירה כזו מתרחקת ממטאפורות כמו ממחלת נפש. הדר־משמעות שמקסימה משוררים, יפה בעיניה כמו מוגלה. כשהעולם מתברדק לאינסוף ואף אחד לא מתחייב על שום דבר, שירה צריכה קול ברור, כשהשפה מתבלבלת מרוב תחבולות, הפשוט הוא היפה. בעצם העולם נחלק לשניים – שירה היא כל פעולה יוצרת, כל דבר אחר הוא התנקנות – תחבולות וקומבינות לעשיית כסף, בקיצור: עסקי אוויר! באימבאיב לא צמצם את העולם, הוא רק ארגן אותו אחרת. מתמטיקה, למשל, גם היא שירה; המדע, אם הוא פועל כדי ליצור פלאים, הוא שירה טהורה. דון קיחוטה הוא שירה. גשר בנוי כהלכה, רגליים יפות של

נערה – שירה.¹ האנושות המתנקנת עדיין יכולה לחיות אחרת, אבל היחיד שעוד זוכר את זה הוא המשורר. הוא ניסה להסביר להם את זה, אבל הם היו עסוקים בשלהם. במבוך המסוכן שבחוץ המשיכו כל סוגי הבהמות להתרוצץ בתפוזות, מסדרים זה את זה, דופקים ונדפקים. היו פה ושם גם אחרים. מדי פעם היה נכנס איזה פרצוף מבולבל לטעום משהו, להחליף כמה מלים, להתוודות. באימבאיב לא אטם בקרשים את לוח לבו, הקשיב יפה, נתן עצה, לא גירש אף אחד, גם אם נתקע שעות. למבקרים בחצרו הוא לא נראה כאדם מבריק שיצא מדעתו, אלא כאי של שפיות בים הטמטום. בכוח האמונה נחלץ באימבאיב מנהר הסחורות וכך הצליח להשקיף עליו מבחוץ, הוא ראה שכולם שקועים בכסף ורק לפעמים איזו יד של טובע מציעה מהזוהמה, אבל גם היא עוד מחזיקה באיזה שטר מרופט. נו, לאלה כבר אי אפשר לעזור. אבל עוד יבואו אחרים, חדשים, הם יבואו, בטח שיבואו, אין לנו אלא להמתין. בינתיים ישב להעתיק לשפה עכשווית את החוכמה שמצא בספרים הישנים.

רק שאלה אחת נשארה פתוחה: אני כותב מכתב לבן אדם בעתיד, אני שואל האם רשמתי נכון את הכתובת על המעטפה.

---

1. שירה היא צורה לוגית שמארגנת את החומר כדי להפיק ממנו את המקסימום. ההפרדה בין הרוח לחומר חוללה בתרבות המערב סכיוזופרניה. בסוגיה הזו הכריע באימבאיב ללא היסוס: בעולם יש רק חומר (באין רוח, מושג החומר משתנה וזוכה בכמה מהמאפיינים שיוחסו לרוח. דרגת הממשות של המלים, הרגשות והרעיונות עולה). מכאן שגם מלים הן חומר. למעשה המלים הן חומר במצב הצבירה הכי רדיקלי שלו. זה המצב שממנו נבראים עולמות, אימפריות קורסות ונולדות מהפכות. מכאן כוחה של השירה לשנות את העולם. העדיפות של השירה על כל תחום אחר היא בזה שממהותה היא אינה יכולה להפוך לחלק ממעגל הסחורות וכך שומרת על הערך הסגולי שלה. בעולם של תחליפים שנמכרים באשראי וניירות שנסחרים כאילו יש בהם ערך, היא הישות הממשית היחידה.

מברוא לשיעור 14

(חושך מוחלט ומתוכו עולים שני קולות)

– מיש?

– מה מוק?

– אני מפחד שאני כבר לא אחשוב יותר על כלום

– ואם זה באמת יהיה?

– לא רוצה! פעם היו לי מחשבות

– כשהיית באוניברסיטה?

– גם

– אבל בעצמך אמרת שהן לא היו שלך

– אבל זה נתן לראש שלי תחושה שהוא עושה משהו חשוב

(פאוזה) מיש?

– כן מתוק

– זה באמת מפחיד אותי

– היי בוא לכאן... למה אתה לוקח לי את היד?

– אין לי כוח להתחיל עכשיו משהו

– אני לא מתחילה אני רק משחקת עם בולי

– בולי לא אוהב שמשחקים איתו סתם

– אתה כזה אידיוט, בולי יותר חכם ממך, הוא יודע שלא כל דבר צריך להוביל למשהו

– אני מצטער מותק, אבל אם בולי יעמוד הוא ירצה להיות בתוכך, אני

לא יכול להירדם כשבולי ער

– אולי נקרא סיפור

– את מקריאה

– אין לי כוח

– גם לי אין... אני אספר לך מה עשיתי בשואה. היינו רעבים והיתה לנו רק פרוסת לחם אחת ביום, היו כאלה שטרפו אותה בבת אחת, אבל אני אכלתי בהפסקות ורק דאגתי כל הזמן שאמות עם פרוסה חצי שלמה. את גם רוצה להיות בשואה?

– כן

– בטח תהיי זונה

– לא, לא... בהתחלה הזדיינתי בשביל להציל את המשפחה שלי, אחר כך בשביל להציל את הקרובים הרחוקים, אבל אחר כך כבר לא יכולתי להפסיק, כי כל הזמן אמרתי לעצמי: תצילי עוד נפש אחת, רק עוד נפש אחת...

שיעור 14 : נפש

§

העצם המדבר מזדהה עם הסובב אותו כשהוא מצייר אותו בנפשו, וככה לומד באיזה אופן הוא נבדל ממנו ובאיזה אופן הוא נדמה לו. הנפש היא מעין מקום בו מתרחש תהליך ההנפשה. אפשר לדבר גם כשאין מעבר בין המילה לדימוי אבל לזה קוראים פטפוט. כאן מומלץ לראות את הנפש בתור חדר שילד מסתובב בו ומצייר על הקירות, הילד מצייר דברים שהוא רואה, הוא לא שואל מאיפה באו לו התמונות, אין לו עניין בהבחנות בין פנים לחוץ. פתאום, בלי לדפוק בדלת, נכנסים אנשים עם שקיות מלאות בספרים יד-שנייה. הילד מפסיק לצייר ומתחיל לסדר את הספרים.

עוד אנשים ועוד ספרים יד שנייה והילד מסדר והקירות מתכסים, והאנשים מתיישבים איפה שבא להם, מבקשים משהו לשתות ומתחילים לעשן ולקשקש, הפה שלהם הוא חור שחור ששואב לתוכו את כל הגוף ומבקש עוד קפה, עוד ערק, עוד סיגריה, והנפש היא מלצרית שמתרוצצת לספק את התביעות האלה, כמובן יש לה חלום להיות שחקנית, אבל בינתיים הם הקהל שלה.

שיעור 15 : על הפנים

- נער מקהלה: יש הישגים בשטח?
- איש הטוסטים: בינתיים רק על פני השטח
- נער מקהלה: בקיצור כלום
- איש הטוסטים: לא הבנת שום דבר. מה אני כלב שמחפש איפה לתקוע... בשבילי המין הוא רק תירוץ, ככה אני פנוי לשיטוט שמסביב
- רשם הזוי: תינוק שמגשש להוציא את הראש מהסבך, זה הכי מצחיק
- איש הטוסטים: היא נפתחת אלי. היא כבר הפנימה שאני לא מוכר שקרים.
(נשמע צליל כניסת הודעה, הטוסטר מקריא מהצג)
- איש הטוסטים: "בוא ניפגש פנים מול פנים"
- איש דלפק: הופה!
- (נכנס השכן ומתיישב מול הדלפק)
- איש דלפק: אוהו שכן... סוף־סוף אתה מראה את הפנים, משהו לשתות?
- שכן: אולי לימונדה עם קצת ערק, תגיד, תמיד כולם כאן עם כזאת פוזה?
- איש דלפק: מאחורי כל העמדות הפנים יש שוטף כלים ניגרי שאוכל כל מה שחוזר למטבח
- שכן: האמת אני על הפנים. הלכתי אחרי אחרים מטרופים ופניתי לסמטה, ראיתי דלת ונכנסתי פנימה, היא חיכתה לי שם, מלפנים היא בכלל היתה פיצוץ, לא עמדתי בזה, תוך שנייה הייתי אצלה בפנים. עכשיו אני בכלבלות על אשתי, איזה פנים יש לי לבוא אליה ככה?
- נער מקהלה: היית לוקח את הגלגל לאחור?
- שכן: שנים לא הלכתי עם מישהי אחרת ועוד אחת כזאת, גוף אחר, פנים

אחרות. זה ליגה אחרת

ראשים מדברים: אז בפני עצמך אתה מבסוט

שכן: אולי תחשוב לפני שאתה מדבר. כן, אני מבסוט מהפך של הזיון אבל יש עוד פן – אתה יודע מה מחכה לי בבית, איזה קבלת פנים? שמישהו יגיד לי אבל רק את האמת, מה רואים לי על הפנים?

(כולם מתקרבים לבחון את פני השכן. שתיקה ארוכה)

נער המקלה: אתה לא יודע להעמיד פנים?

שכן: מה אני ילד? אבל האישה שלי כמו מכשפה, תמיד קולטת אותי מבפנים

ד"ר ליפסקי: לאן שלא תפנה האמת תמיד נמצאת מאחוריך

§

השפה עצמה מבהירה לנו שלעולם לא נוכל לפנות לאחור כי לאן שלא נפנה הפנים מלפנים והאחור מאחור, ומאחר ואת עצמנו אנחנו רגילים לראות מלפנים, נדמה לנו שזה שנראה מאחור הוא אחר. להיות נוכח פנים מול פנים ולהחזיק בו זמנית בשני אברי המטאפורה, כלומר לדעת שהפנים שמולי הן גם השתקפות של הפנים שלי, וגם פנים אחרות. כבר אמרנו, מי שמבין מטאפורה מחזיק גם את הפן השונה וגם את הפן הדומה. ולהחזיק יחד את שתי הפנים משמעו להסביר פנים.

שיעור 16 : יצא לה

- ד"ר ליפסקי: כל כך הרבה נענע, אני ארגיש כמו פרה
- איש דלפק: אנחנו לא פרות?
- ד"ר ליפסקי: אנחנו גם פרות... צריך ליצאת מהמצב של הפרה
- איש דלפק: חשבתי שצריך לחזור אליו
- ד"ר ליפסקי: קודם כל תצא מהחשבת־שצריך לחזור שלך
- ראשים מדברים: יצאתי מעצמי ומצאתי את עצמי מחוץ לעצמי לא מאמין על עצמי... יצאה עלי בקטע מסריח כאילו מי שישמע? ! אפשר למות איזה דברים יוצאים לאנשים מהפה... את יוצאת נשמה? ... אני חושבת, אני לא סגורה... זה לא המוציא לאור שלך? ... זה לא המוציא לפועל של אחותך? ... עוברות פה כוסיות, לא בשבילנו, אני אפילו לא מסתכל, שלא יהיו טעיות, כשהקוף יוצא נגמר הסיפור...
- איש הטוסטים: אפשר להוציא ממך עוד משהו קר חוץ מיחס?
- איש דלפק: כאן כל טיפה עולה כסף. יש חדשות מהאור?
- איש הטוסטים: (נשמע צליל כניסת הודעה איש הטוסטים קורא מהצג) "אני מנסה להגיד לך משהו אבל לא יוצא לי", אני לא תופס מה נכנס בה
- ראשים מדברים: יצאה חמה מנרתיקה .... די, תוציא את הכלבה מהראש
- מריה: קיבלת אישור יציאה מהכיור של הפוסט קפה?
- איש הטוסטים: אני מושעה
- ראשים מדברים: מה שוב?
- איש הטוסטים: עזבו... בלאגן... (פאוזה) אתמול בסוף הלילה, נכנסת לפוסט רוסייה... רוצה שנביא לה את המספר של הסופר אז זמיר אומר לה: כאן לא הסופר. היא כולה עצבים, היא תסגור את הסופר שם כושים

קראו לה זונה, היא הולכת לסגור סופר, שוב מסבירים לה, כאן לא הסופר, אז היא אומרת: פיזדיין! אתם לא יודעים מה זה פיזדיין! וזמיר אומר לה: יא פנימיו פו רוסקי, הופ! התיישבה להוריד כוסית. ואז היא אומרת, והעברית שלה עולה פתאום בשבע רמות: אם שותים לחיים מביטים בעיניים, אחרת זה שבע שנים של סקס רע. והיא מסתכלת בעיניים של זמיר ואומרת: וסקס זה משהו חשוב. אהה... אמרתי לזמיר, אני עולה לסגור מטבח. תקרא לי אחרי זה. עליתי למעלה בינתיים הוא הלך להביא אותה בגן, היא נפלה על שפת המדרכה ופתחה את הראש

ראשים מדברים: נו?!

עזוב כבר שהוא היה חייב לסחוב אותה כל הדרך על הגב, שני רחובות עד בעלה ברש"י אחרי כל זה מה הוא אומר לי? אף אחד לא יכול עלי בשתייה

ראשים מדברים: אז... למה אתה מושעה?

איש הטוסטים: בבוקר בא הבוס אומר לי: מה זה ככה, השירותים ככה והמטבח ככה. אמרתי לו: תציין בהקלטות שלך תראה בעצמך, היה פה מישהו אחריי. אז הוא שאל את זמיר וזמיר לא זוכר כלום. הוא התקשר אלי היום אמרתי לו: עזוב אני לא אומר כלום, בא לי טוב החופש הזה. אחרי יום כף עם דלת־סמך לא היה לי היום ראש לחסות וכיורים

איש דלפק: הופה!

איש הטוסטים: דלת־סמך! אין על הבחורה הזאת! קנינו היום בגדים באלף חמש מאות שקל. אחר כך אכלתי סושי אצל מאיה ואחר כך לסברנסקי, שם קיבלתי חיבוק אכזרי. אתה מכיר את דנה השנייה? (פאזזה) דנה שוגרמן! כוסית אמיתית, הביאה לי חיבוק... קיבלתי זקפה

נער המקהלה: זקפה מלאה?

- איש דלפק: איך תצא מזה?
- איש הטוסטים: כל ההוצאות שלי זה על נובלס קפה וערק, אתה גם לא חייב לרשום הכל
- איש דלפק: מה ייצא לי מזה?
- איש הטוסטים: תצא גדול ונדיב. מה רע?
- (נשמע צליל כניסת הודעה, הטוסטר מקריא מהצג)
- איש הטוסטים: יצא לה חצ'קון, אין מצב שאני יוצאת ככה
- ראשים מדברים: יצא לה שם של פוסטמה רצינית... אבל מה יוצא לו מכל הילדות?... סתם, יוצאים, אני יודעת... אבל הוא לא נכנס... אולי תרגיע עם היציאות שלך... זה הכל בגלל המיתולוגית שיצאה ולא חזרה... בגללה הוא יצא מפוקוס...

שיר לאהובה המיתולוגית שיצאה לקנות סיגריות

פעם הטוסטר היה זכר אלפא
מילא טורים בעיתונים
שתה סכומי משכנתא
היה יוצא ומוצא
ומכניס ומוציא ויוצא כמו שפן

יום אחד גם הוא נפל
היא יצאה מולו פתאום
עם חבילה של צינורות
מסניף טמבור חצי סגור
בערב יום הזיכרון לשואה

איש דלפק: ולגבורה

איש הטוסטים: אמרתי לה: "אז מה, מתכוונים לחג?"
תוך עשרים דקות הייתי על הגג שלה.
אני אהבתי אהבה זאת לא מילה
אני הלכתי עד הסוף, חתכתי את הזיונים,
יצאנו מהעיר, הכל עשיתי רק להיות איתה

רצינו ילדים שלא ידעו לספור עד עשר
נתקע אותם עם סבתא שיפרה בקיבוץ
ונצא לטייל בעולם...

עברה כמעט שנה
יום אחד היא קמה ואמרה:
אני יוצאת לקנות סיגריות, ביי בינתיים
יותר לא ראיתי אותה...

איש דלפק: האיש כל לילה ממחזר בשביל לגמור את הסיגריות
וללכת ולקנות עוד חפיסה

איש הטוסטים: בת זונה! איך היא דפקה לי את החיים

איש דלפק: כשבא האור הוא שוב אומר:

“נגמרו לי הסיגריות אני יוצא – אני חוזר”

כי כל פעם שהטוסט יוצא לקנות קופסא

הלב יוצא למצוא את ביי-בינתיים

שיצאה לקנות סיגריות ומאז לא חזרה

§

המציאות נמצאת ואם אתה נמצא והיא נמצאת, אתה תמצא אותה. (אם נדמה לך שהיא לא כזאת מציאה גדולה, תמשיך בחיפוש) אבל כבר יצאנו ממטרת הפרק הזה שעניינו במילה יצא, כי ככה זה; אתה יוצא ואתה לא יודע מה תמצא, ממש כמו שאול שיצא לבקש את האתונות ומצא מלוכה. וככה גם הטוסטר שיצא לבקש את המיתולוגית ומצא את המאור הגדול.

§

איש הטוסטים: נגמרו לי הסיגריות, אני יוצא – אני חוזר

שיעור 17 : בשר חי

§

מהתמונה הזו יוצא שגם "חי" הוא מטאפורה מתה

§

ראשים מדברים : אכלתי במבה, שתיתי קולה, אני מתה... אין לך חיים... בחיים שלך אל תדבר אלי ככה... נשבר לי מהחיים בעיר... אשכרה... בעיר יש חיי רוח... אני חיה מהיד לפה... שמתני עין על זאתי, מזמן לא עשיתי כזאת חיה... זאתי? חמודה רצח... הבשר הזה חי לגמרי, תשמעי איך הוא צועק

מריה : אין בעיה, נחזיר אותו לאש

ראשים מדברים : אבל שיעשה אותו חצי נא

פוקי : ערב נפלא

ראשים מדברים : מתי רואים את האור?

איש הטוסטים : הרי כל אחד יודע שלא צריך להאמין למילה של אישה, אבל אני מאמין למילים שלה, אני חי מזה, אז איך אני יכול לא להאמין

נער המקלה : כל אחד יודע שלא צריך להאמין לך, כי אתה לא מאמין לאף מילה, בשביל מה אתה חי?

ראשים מדברים : החיים הם מציאה

(נשמע צליל כניסת הודעה למערכת)

איש־דלפק : הופה!

איש הטוסטים : (מקריא מהסלולר) "אני חיה בקצב שלי"

פוקי : מי החיה החדשה?

- ראשים מדברים : בינתיים אין הוכחות חיות
- איש הטוסטים : ראיתי אותה מרחפת מעל הגיפה של קינג ג'ורג' ומאז נדלק אור גדול וכבר שבועיים לא נכבה
- נער מקהלה : יש מי שחי מאס-אס
- איש הטוסטים : מה זה ? אני מואשם בחיים לא אמיתיים כי אני לא מזויין?
- נער המקהלה : אתה מואשם בזיונים לא אמיתיים כי אתה לא חי
- איש הטוסטים : אני חי את הרגע
- נער המקהלה : אתה לא חי את הרגע והרגע לא חי אותך
- איש הטוסטים : אני חי על הפס שבין החולצה למכנס
- פוקי : עזוב אותך ... אתה תותח, אין עליך...
- (הנייד של פוקי מצלצל)
- פוקי : או איבון שלום... האישה והרגליים... מה מסתמן? ...
- הבטחתי להיות הערב בחמישה מקומות שונים... נראה לי אני נשאר בבית (יוצא)
- נער המקהלה : חי טוב הפוקי הזה
- מריה : חיידק...
- ראשים מדברים : אין עליו, הוא יודע לחיות
- איש הטוסטים : בחיידך ...
- ראשים מדברים : פוקי לוקח את החיים בקלות
- איש הטוסטים : איפה אתה חי?
- ראשים מדברים : מה שבטוח, יש לו חיים

- איש הטוסטים : אל תחיה באשליות שלפוקי קל בחיים
- ראשים מדברים : אני מתה על פוקי. ברגע שמישהו נהנה מתנפלים עליו, תנו לו לחיות
- איש הטוסטים : מה שמדאיג אותי, זה שכל מיני בחורות מדמיינות שהן רואות פה משוררים
- נער מקהלה : יותר מדאיג שכל מיני משוררים מדמיינים שהם רואים פה בחורות מריה :
- יאללה צאו לי מהחיים, משורר טוב זה משורר מת !

§

עצם מדבר הוא מצב רוח שמתהלך על פני היום, וכל יום מעצב אותו בדמותו. כשעצם מדבר אומר "החיים" הוא כבר מתחיל להגזים, כי מה הוא יודע, האם הוא אי פעם ראה את החיים? ובכל זאת הוא חורץ עליהם משפט: החיים הם טובים/ יפים/ קשים/ מעניינים... הוא כמו עוצר לרגע ויוצר מסגרת כדי לראות תמונה של עניין שעין של עצם מדבר בחיים לא תתפוס. הוא עומד מול התמונה ומדבר כמו מומחה: כן, החיים יפים, די מעניינים בסך הכל, כנראה חסר קצת ירוק בהתרחשות שבפינה השמאלית. הוא הולך הלאה, והתמונה משתנה, והתמונה הקודמת כבר יצאה לו מהראש אבל המשפט על החיים נשאר תקוע ובכלל לא מתלבש על התמונה הבאה (בגלל שהוא לא רואה שהוא יצר מטאפורה הוא מחזיק בה כעוברת). זו הסיבה שהמדריך מתעקש, מפציר ומבקש בכל לשון של בקשה, לראות בכל ציור לשון את התמונה – לראות את התמונה כדי לראות שזו רק תמונה ולעבור הלאה, לצאת מהתמונה ולחיות חיים ולא מטאפורה מתה.

§

שכן : אני עוד חי וזה מוצא חן בעיניי

§

למדת: "חיים" מטאפורה מתה, אבל עקב שימוש עודף של המדריך במטאפורה מתה היא איבדה מחיותה והפכה בעצמה למטאפורה מתה. מכאן עובר המדריך להשתמש בביטוי דל"ח שפירושו דימוי ללא רוח חי. כשעצם מדבר אומר "בחיים אל תדבר אלי ככה" החיים הם דל"ח והבן זאת היטב.

שיעור 18 : מילה במקום

- איש הטוסטים : מכלום נהייה בוקר, היא לא התקשרה
- מריה : המקום הזה מלא אנשים שבאו בלי שום כוונה לצאת מפה אי פעם
- איש הטוסטים : כשאינ עבודה, זה המקום
- ראשים מדברים : זוז קצת, תעשה מקום... גם לי אין מקום... לא רחוק מפה, יש מקום אחר...
- רשם הזוי : העולם הוא לא מקום
- ראשים מדברים : כוס אוחתו תיזהר עם הקפה... אולי לא תדברי בפה מלא... כוסית אומרים לך, כוסית, כוסית על
- מריה : כוס, כוסית וכוסון ! נמאס למצוא את המילה הדוחה הזאת בכל חור... אין משהו במקום?
- רשם הזוי : ערוגה
- ראשים מדברים : ערוגה בגינה?
- איש הטוסטים : אתה מתכוון גן נעול? חור המנעול?
- נער המקלה : זה לא הזמן ולא המקום
- איש הטוסטים : בית הבלע
- מריה : יופי
- איש הטוסטים : טוב אין הוקוס פוקוס צריך לפשפש בזה...
- איש ספר : בית הרחם, פה של מטה, שפתיים תחתונות
- איש הטוסטים : עין השופט
- איש דלפק : חורשת טל
- איש הטוסטים : גיא בן הינום

ראשים מדברים : עמק רפאים

איש דלפק : פתח תקווה

איש הטוסטים : תל ברוך

איש דלפק : בקעת בית הכרם, בקעת בית נטופה

איש הטוסטים : בית חורון, צומת השומרים, צומת גולני

איש הטוסטים : חדרה

פוקי : תל אביב

נער המקלה : מערת המכפלה

ראשים מדברים : דרך המשי

ראשים מדברים : נקבת השילוח

רשם הזוי : העולם הוא לא מקום

איש דלפק : בית כנסת

נער המקלה : בית ספר

ראשים מדברים : בית בושת

איש הטוסטים : בית חולים

ראשים מדברים : בית הנפש

נער המקלה : לב המפסק

מריה : שושנת הרוחות

ראשים מדברים : שושן סודות?

(איש הטוסטים שולף ספרים מהמדף ולהקריא את
הכותרות שלהם, כולם מצטרפים)

איש הטוסטים : הערים הסמויות מהעין, חצוצרה בוואדי, מלחמת לב המפרץ –

ראשים מדברים : חנות קטנה ומטריפה

איש דלפק : סיפור העין

איש הטוסטים : הזמנה לגרדום

פוקי : חגיגת קיץ

נער המקלה : פשר החלומות, מבעד למראה

ראשים מדברים : תיקון חצות, דבר קטן וטוב

מריה : מסביב לנקודה

איש דלפק : מנהרת הזמן, הישות בדרך

איש הטוסטים : הגרון הפורח

נער המקלה : פְּעוּר

(כולם מתמוגגים מהביטוי)

כולם : פשש...

נער המקלה : קראתי את זה באיזה ספר

מריה : אתה זוכר את מראה המקום?

§

לאן נפנה והמקום אנחנו?
אנחנו המקום לאן שלא נפנה
למדת: אני רוצה להיות שם.

שיעור 19 : איך לגעת במריה

- אישה הטוסטים : איזה לילה, ישר לביוגרפיה...מה עוד אני צריך, רק ערק ומאפרה. אני לא יודע אם להתקלח... (מראה את היד שלו) איפה שהיד הזאת טיילה, לאן שהיד הזאת הזאת הגיעה
- מריה : טוב תגייע לנקודה
- אישה הטוסטים : דניאלה זוהר נמרחה אתמול על הספה הירוקה
- מריה : נו, נו איפה כבר נגעת לה ?
- אישה הטוסטים : רפרפתי על הציצים אחר כך הגיע המסאז'. אני מדבר כאן על מסאז' של שעה. יוצאים מכפות הרגלים עד התחת
- מריה : אם הגעת עד התחת יכולת לגעת עוד טיפה
- אישה הטוסטים : היא באה בגישה מאוד בריאה. הגדירה לי מראש עד לאיפה מותר. כל התחת כן, אבל לא בתוך התוך...
- מריה : עוד סיפור שלא מגיע לעומק
- אישה הטוסטים : אני מכור לגיטויש שמסביב לנקודה
- נער המקלה : שוב התקרבת בלי לגשת לעצם הנגיעה
- אישה הטוסטים : מאוד התקרבנו, נגעת בניפשה... מי ידע שהיד הזאת תגיע כל כך רחוק. פתאום היא מזדקפת ואומרת: אוי יש לי קרם בתיק. רוצה לשים קרם ? קרם ? איזה ראש גדול !
- מריה : הגיע לי עד לכאן ! תגיד טוסטר, מה כל הבולשיט שלך נוגע לי ?
- נער המקלה : אתה מסתובב באותן פינות, נופל לאותם חורים ולא נוגע בשום דבר ממשי
- אישה הטוסטים : איפה נכתב לי בתסריט, שבגיל חמישים היד הזאת תגיע בכזה תחת ועוד עם קרם... אבל זה כמובן לא נוגע למריה

- מריה: למה זה אמור לגעת לי
- איש הטוסטים: אי אפשר לגעת כך
- נער המקלה: וגם לא להתקרב
- מריה: למה לא? בטח אפשר, פשוט לכם אין גישה
- ראשים מדברים: הנה עד הנה הגעתי בעולם הזה – כלום לא נוגע לי
- איש הטוסטים: אם הגישה לא תשתנה, נשנה את האישה
- (נכנס פוקי)
- ראשים מדברים: הנה עוד אחד שכלום לא נוגע לו... הוא מיצב את עצמו בתור הטריק האולטימטיבי... תעשו לי טובה הוא פשוט כלום... הוא תמיד מצחיק אותי, זה בכל זאת משהו
- נער המקלה: בתור כלום הוא משהו, אבל בתור משהו הוא כלום
- ראשים מדברים: כמה אפשר לטחון, פוקי זה פוקי וזה מה שהוא
- פוקי: אין נערה אחת בעיר הזאת שלא נגעה בי באיזושהי צורה

§

מי שתופס משהו שקודם לא תפס כאילו התקרב למשהו שהיה רחוק ממנו. ומי שמבין את הנאמר כבר מתחיל לדגדג את המדריך.

שיעור 20 : תא עצב – המאור הגדול יודעת לעצב ציפייה

(נשמעות יללות של חתולים מיוחמים)

- ראשים מדברים : צווחות... מה הולך שם? ... חתולים מיוחמים...
- איש הטוסטים : ואני מחכה
- מריה : מקרה **עצוב**
- איש הטוסטים : הכל בשליטה זו מלחמת **עצבים**
- מריה : בינתיים היא מורטת לך **עצב-עצב**
- איש הטוסטים : אולי היא לא מוצאת מה ללבוש
- ד"ר ליפסקי : האקרובטיקה שאתה **מבצע**, סביב העוד-לא-באה-אבל, מכופפת אותך אל היש-לי-את-האין-לנו-מה-להפסיד, והשארית הזו מספקת לך את העוד-שנייה-נתחיל-לחיות...
- איש הטוסטים : אין, הילדה הזאת יודעת לעצב צפייה. בין הכיסא שאני יושב עליו פה במובי דיק ובין מסלול הסיבובים שלה, נמתח קו הדממה. השתיקה הזאת היא חומר פסי לגמרי כמו חור בצורת פה של ילד שאנחנו מאכילים אותו בהלכי רוח, בחיות, בשמות, במקומות
- מריה : זה עובר את גבול החירבוש, תעשו משהו, הטוסטר על סף התמוטטות **עצבים**
- ד"ר ליפסקי : האובייקט הנחשק... היא לא תחכה אפילו שנייה. איך שתפסת אותה כבר היא משתנה מפנויה לתפוסה, מתפוסה לשנייה לתפוסה לדקה, מתפוסה לדקה לתפוסה מלאה. אתה מבין אותי? אתה מבין אותי! נהוג לומר: הזמן רץ, הזמן עף, הזמן טס. לא משנה, אצלי הוא הולך על ארבע. אני מרגיש אותו זוחל כמו חוט דנטאלי בין השיניים אחרי הארוחה כמה לכלוך, אני מתמלא **עצב**...
- (פאזזה – הד"ר נשמט בהרהור)

איש הטוסטים : העולם הזה מלא במעצבי דעת קהל שמקריבים את החיים המשעממים שלהם, להסביר את האנליזות החותכות שלהם אבל העולם ממשיך להסתובב באותו מסלול ואני בסך הכל שלוחה עצבנית שלו ממשיך להסתובב סביב למאור הגדול...

(נכנסת דנה סטמפלר)

איש הטוסטים : או ! הנה עוד מישהי שלא קיימת

דנה : אל תתחיל, אני עצבנית טילים !

§

העצמים מרקדים מפעימה לפעימה.
מתקבצים פעם ונפרדים פעם,
ולא ימלטו בשום פנים
מהיותם מקובצים או מפורדים,
כי העולם הוא תא עצב.
סוג של מוליך
בחוג של עצבים מתהוללים.

§

ויקי : תא עצב הוא שם כולל לתאים המעוררים חשמלית במערכת העצבים, האחראים על העברה ועיבוד מידע. תאי עצב מתקשרים דרך סינפסות בקשר כימי-חשמלי, בתהליך הנקרא הולכה סינפטית. התהליך הבסיסי המאתחל את ההולכה הסינפטית הוא פוטנציאל הפעולה, שהוא התקדמות אות חשמלי הנוצר על ידי תא עצב שמעורר כניסה ויציאה של יונים דרך קרום התא.

שיעור 21 : הלך

- איש הטוסטים : (נכנס ומכריז בדלת) לא הולך לי
- ראש מעושן : איפה זה עומד ?
- איש הטוסטים : אמרתי לה : את לא סופרת אותי והיא אמרה למה ? דווקא כן סופרת, אתה מספר תשע. אנחנו לא הולכים לשום מקום
- (נכנס פוקי)
- פוקי : מה הולך ?
- מריה : למה רק הדפוקים מגיעים לפה
- ראשים מדברים : הקול שלה מההלך עלי קסם
- פוקי : מריה, אל תבני עלי הערב...
- ראשים מדברים : ממזר, מהלכים לא חסר לו
- מריה : אני, שאין אישה כמוני, איך עוד לא הלכתי מהחור הזה
- פוקי : הערב זה לא הולך לקרות ביננו...
- מריה : פוק דפוק... לך מפה
- ראשים מדברים : לא הלך לו... צריך להיות נחש כדי ללכת ישר עם אישה... איך שלא יהיה זוהי תסרוקת עשויה כהלכה... אל תדאג, עוד הלילה הם הולכים להרכיב את החיה בעלת ארבע הרגליים... מה זה ? מה הוא מקשקש?... ניסיתי להתבטא בדרך שייקספירית אבל אם זה לא הולך נחזור לדרך הרגילה – הם הולכים להזדיין... כאילו שאני לא יכול להפליץ... לך על זה.... הם הולכים לנשום עמוק... הוא הולך לגעת לה בחתול... היא הולכת להעמיד אותו במקום.... הוא הולך לעבור לה בתמונה... הלך רוח שכזה... היא הולכת להתיישב לו על הילד.... הוא הולך להבריג לה את המכסה ולסבן לה את הגומייה... הוא הולך לפנק לה את השפן ... היא הולכת לעבור לצד שלו.... הם

הולכים לחיות חיים משמעותיים

איש הטוסטים: אני מתעסק רק בממשי, בשריטה בתקליט, בכאב האמיתי –
דנה סטמפלר

מריה: תפסיק ללכת אחרי

איש הטוסטים: אין לי לאן ללכת

פוקי: מריה, את פלא מהלך. איך עוד לא כתבו עלייך שיר? לפני דקה
ניקית אסלה ועכשיו את בשיחה עם סמל סקס

איש הטוסטים: אלתרמן אמר את זה לאבידן, אבידן אמר את זה לי ואני אומר את זה
לך "שמע איש צעיר, הכל הולך, אבל את הקוניאק אי אפשר
לשתות מהאוזן"

פוקי: כל המהפכות טובות, כל הזיונים טובים

איש הטוסטים: נגמרו לי הסיגריות, אני הולך – אני חוזר

שיעור 22 : יש מצב

(הטוסטר מנמנם על הדלפק)

- ראשים מדברים : מה המצב?
- מריה : מצב חרבנה, אני מתה הביתה אבל משהו נשפך פה
- ראשים מדברים : מינונים לא מדויקים של ערק והוא במצב צבירה נוזלי
- איש הטוסטים : מה המצב?
- מריה : התעוררת, שבר?
- איש הטוסטים : למה שבר? נוח לי במצב של מאוחר מדי ואין ברירה. בכלל...
לא היה לי טוב בתור הבטחה גדולה, אני טוב במקומות ריקים
בשעות מתות
- ראשים מדברים : אבל איך אתה יושב, לא נשבר לך הגב?
- איש הטוסטים : עזוב... אתה יודע כמה כבר ניסו לייצב אותי? אתה צריך לשמוע
את אחותי המורה ליוגה : אתה לא אוכל אתה דוחס מזון, אתה לא
יושב אתה מתמוטט בכיסא, אתה לא הולך אתה זורק רגליים, אתה
לא נושם אתה גונב אוויר, אתה ואתה... (נרדם)
- (עיתון הבוקר צונח על הדלפק ומעיר אותו)
- איש הטוסטים : מה המצב?
- מריה : מצב בטטה
- איש הטוסטים : מכלום נהייה בוקר. היא לא התייצבה
- מריה : עלק התייצבה, הקמת פה מוצב?
- איש הטוסטים : זה לא עניין צבאי של צו התייצבות אבל איפה הכבוד
למילה הכתובה?

- ראשים מדברים : מתי תתייצב מול העובדות ?
- איש הטוסטים : כל העובדות מבריזות לי. תאמין לי, כשהעובדה הזאת תופיע אני כבר אתייצב מולה
- ראשים מדברים : אין מאור ולא היתה מאור והכל אותיות פורחות באוויר שאתה שלחת ואתה קיבלת... יש מצב ?
- נער מקהלה : הבחורה לא פראיירית קולטים את זה לפי היציבה שלה
- איש הטוסטים : על מה אתה מדבר ?
- נער מקהלה : היא עברה פה קודם, שאלה מה מצבך.
- (פאזזה : הטוסט מנסה לעכל את מה ששמע)
- איש הטוסטים : לא ! מה ? איך ... המאור ... בשביל מה אתה... אין מצב !
- נער מקהלה : אמרתי לה : את רואה בעצמך, את הבאת אותו למצב הזה
- איש הטוסטים : אתה באמת אמרת לה כזה דבר ? !
- ראשים מדברים : תקשיב מה היא ענתה לו... היא ענתה : זה המצב
- נער מקהלה : בטון הכי אדיש שיש
- איש הטוסטים : וזהו ? זה כל מה שנאמר, זה המצב ?
- ראשים מדברים : לא בדיוק, איך היא אמרה ? היא אמרה : זה היה המצב שלו עוד מקודם
- איש הטוסטים : ככה ? זה היה המצב שלו עוד מקודם ? אתה מבין מה עשית ? לא, אתה לא מבין מה עשית ! ? עכשיו היא יודעת ! אתה, שתדע לך באת ברגל גסה ודרסת את הדבר הכי יפה שפרפר לי בידיים בעשר השנים האחרונות ! היא היתה הניקוב האחרון בכרטיסיה שלי, ואתה בהבל פה קטעת גסיסה איטית ויפה
- נער מקהלה : אתה לא יציב. בעצמך אמרת שאין לך סיכוי ואין מצב

גם **במצב** הזה עוד היה **מצב**. אתמול בשעה עשר בלילה השתנה **מצב** הרוח: תם עידן הזרימה והתחילה השתיקה. מה שטוב בשתיקה זה שלא נאמרים בה דברים. יכולנו להגיד דברים מכוערים שאומרים **במצבים** כאלה אבל היא בחוכמתה חסכה את זה וקיבלנו שתיקה. שתיקה קשה, מעיקה והדוקה, ואתה באת וקרעת את השקט ברגל גסה... מהתחלה היה ברור שהתינוק הזה ייולד מת, אבל אתה, אתה המיילד שלו. אתה לא מבין, עכשיו אני יודע שהיא יודעת שזה **המצב**, זה לא משאיר לי יותר שום מרחב תמרון

נער מקהלה: בכל מקרה זה היה **המצב**

לא, לא, יש **מצב** ויש **מצב**, עכשיו זה רשמי: אין **מצב**! (בהתעוררות פתאומית) אז אני צריך להתחיל להתנהג כאילו אין **מצב**... ועל **המצבה** שלי תכתבו "חצי דנה סטמפלר היתה שלו"

§

אתה אף פעם לא מתייצב מול עובדה, אתה מוצב בתוכה, מאייש אותה כאילו היתה עמדה, אבל איש הטוסטים התיימש וערק ולא מאייש יותר שום עמדה, רק מה, אי אפשר לעבור ממצב של שפיות למצב הליכה בלי להתיישב קודם במצב ביניים, לכן על המשולש שקודקודיו: 1. איש 2. מילים 3. עולם, קישקש איש הטוסטים שיער ערווה, ובהישג הזה הוא ניצב. למדת: יש מצב שליהקת את עצמך לתפקיד של ניצב בסרט הדפוק שלך.

שיעור 23 : ילד

- איש הטוסטים : הרי זה ילדותי להגיד "אמרת לי...", "הבטחת לי..." אבל אני לא יצאתי מהשלב הזה – אני עדיין מאמין למילים. מה שהיא אומרת – אני בשבילי זה קודש
- ראשים מדברים : למה אתה הולך תמיד על כישלון בטוח?
- איש הטוסטים : אתה פשוט לא מאמין שילדה כזאת יכולה ללכת בדעה צלולה עם זקן בן חמישים עם שיניים צהובות מניקוטין
- ראשים מדברים : תגיד, מה הקטע שלך עם ילדות, למה אתה לא מתחיל עם אישה בגודל שלך
- איש הטוסטים : אוי אל תהיה ילד, ראית פעם אישה בגילי? עשרות קילוגרמים של מריחות יש לי מספיק משלי! חוץ מזה, כל העניינים של לדעת את מקומך והצע מול ביקוש אלה שיקולים מסחריים, לא מתאהבים מהמקום הזה זה אולי המקום שממנו כל מיני אנשים מסודרים מתחתנים. טוסטסטרון שנתקע מול קיר אטום זה המקום ממנו אני מתאהב
- ראשים מדברים : אתה תמשיך ללדת תינוקות מתים
- ד"ר ליפסקי : תולדות הפילוסופיה שלי הם תולדות ה-אני-יולד-ממזרים-לגדולי-הפילוסופים, אני נותן להם לצייר אותי מאחור ומתעבר, אני יולד להם רוחות ממזרחיות ומפלצונים בלתי חוקיים
- מריה : ליפסקי תעשה לי ילד
- איש הטוסטים : מה עם הספר "אשוויץ היא אוסף טקסטים" מאת ימואל ליפסקי, מישהו ילד ממנו משהו?
- ד"ר ליפסקי : אלה תולדות הטמטום הטרומ ברברי
- ראשים מדברים : מה אתם לא מבינים? כל אחד יכול ללדת לעצמו הודעה

תולדות

שיבוט נטל דיגום ושט ראש זרע
שט בשקט, שט במי שתק
בא יום ונפלגו רגלי מושלמת
הגיהו מהתום שרבוט ופות

שרבוט ופות
הולידו את פטפוט
את יתר
ואת כתם
ואת תוהו

את הבל
ואת שפיכי
ואת בור

בור הוליד
את בטן
ואת חשק
ואת משך
את חיבוט
את בא לי טוב
ואת גיפוף

גיפוף הוליד
את ריס
ואת ציפורן
ואת פו !

את נו כבר
ואת הנגה
ואת פה

את מראה לי
ואת בוא כבר
ואת שתוק

את פתאום
ואת אנוש
ואת מולי

מולי הוליד
את לחש
ואת גשם
ואת גוף

את פלומה
ואת בת רגע
ואל תזוז

את שדיי
ואת בית כנסת
ואת פיצוץ

פיצוץ הוליד
את ינק
ואת נרדם
ואת קידוש

את שמיכה
ואת חום בטן
ואת פוק

את שולפת
את שוללת
ואת שמוק

את סוף משחק
ואת נושבת
ואת פוס

את קרציה
ואת נשבר לי
ואת עוף

פוח הוליד
את מותק
ואת זאתי
ואת חומד

את פג תוקף
ואת נס
ואתפתה

את קיבוץ
ואחיספר
ואת זרוק

קיבוץ הוליד
את נותנת
ואת חיטוט
ואת אליי־עסק

אחיספר הוליד
את שיהוק
ואת עיתוק
ואת תולעת

שיטוט הוליד
את רוצץ
הוליד את עוף הביתה
ואת טיפשותי כצעקתה

יקטן הוליד
את אלמודד
ואת חצר-מוות
ואת ירח

אז קום מלכיצדק
ותן ראש בדלת
הזמר יפרוץ
הבשר יעלוץ
אבל מי ישפץ את הוושט?

§

שים לב, לעצם יש מוח. לא מח־עצם כפי שמניחים כמה פזורי דעת, אלא מוח־עצם, כפי שאבן־שושן בעצמו גורס.

אבן שושן: מוח. 1. חומר אפור־לבן הממלא את חלל הגולגולת ואת חלל עמוד השדרה; האיבר המרכזי של מערכת העצבים והחושים, הממונה על התחושות, הפעילות הרוחנית, התנועות ועל פעולות הבלוטות. 2. לשד, שמן שבתוך העצמות: "ומוח עצמותיו ישוקה" (איוב כא' כד') 3. כינוי לחלק הפנימי הרך שבצמח: "כעץ של ערבה ושל אגוז שיש להן מוח מבפנים (רש"י פסחים עד)".

מוח של אפרוח, מוח של חתול, מוח של ציפור...

ניתן לראות שגם המילה האנגלית לעצם marrow מקורה במילה הלטינית mazga שפירושה מוח. למדת: לכל עצם בגוף יש מוח, אתה תופס?

שיעור 24 : צורה – עצם רואה את צורת עצמו

(איש הטוסטים ישן מרוח על הדלפק, זבובים חוגגים לו על הקרחת)

מריה:

איש מחוק, נמרח כאן כמו גרב...
חסרי צורה שבו בבית
מי שיש לו בית יש לו עולם פנימי!

(עיתון הבוקר נוחת ברעש ליד איש הטוסטים והוא מתעורר).

איש הטוסטים:

בת זונה! איך היא הרסה לי את החיים (מתחיל להתאפס על עצמו).
איזה אנשים... מעלימים לאדם ישן את הסיגריות... וגם את המצית
(פאזזה). אנה הבריזה לי... אף אחת לא לוקחת אחריות. קבענו
ולא קבענו. על זה בדיוק היא משחקת. קבענו שנדבר אתמול, אז
כל אתמול היא לא זמינה. מה, היא משחקת במשחקים של דנה
סטמפלר? כשאישה עושה קטעים של ילדה, זה כבר סתם מגעיל.
לכן אני אומר, אם גן ילדים, אז עד הסוף. הנה, דנה סטמפלר אמרה
שנדבר והיא לא זמינה. איתה זה בסדר. אצלה זה עובר, אבל
כשאחת כמו אנה לא עונה, אני שוכח ממנה. נישאר
עם דנה סטמפלר

ד"ר ליפסקי:

מה העניין עם האפס הזה? מי זה האפס הזה, המונח בתוך הכלום
שלו? האם זו סתם טעות לכנות אותו סתם אפס. מה יש בו בשום
דבר הזה מלבד מה שאין בו?

איש הטוסטים:

אבל מי שמקבלת עכשיו את כל הרגשות זאת אלה. יש לי שעון
חדש. רגע, בוא אני אגיד לך מה השעה – חמש שעות לאלה.
זאתי ילדה... ב"פוסט" כבר מכירים אותי וכשאני יורד על עצמי
בקטע של המיתולוגית, שיצא לקנות סיגריות ולא חזרה, זה מצחיק
אותם... והיא, הילדה הזו אומרת לי בסוף המשמרת: אני לא יכולה
איתך טוסט, אני הולכת להוריד דמעות על הכרית

ד"ר ליפסקי:

חושב הוא ניהיליסט. אתה דחליל בשרות התעסוקה:
לילה-לילה ראש חסר שיניים מתגלגל על הבר ומזכיר לכולם לכוון

שעון לבוקר ולקום לעבודה אם הם לא רוצים להדרדר למצבו

איש הטוסטים : היא אומרת לי לרדת מדנה. שדנה לא שווה את זה, אבל מה שמדהים הוא, שעוד כמה זמן תעלה מישהי אחרת שתגיד בדיוק אותו דבר עליה. אם היא לא שווה, אז קחי את אחריות. אבל מה שהיה הוא שהיה, דנה סטמפלר לא תשתנה. לך תסביר לה, שזה לא מהותי לה, להבריז מבלי להודיע... וזה בכלל לא קשור למטאפיסיקה זה הטבע הסטמפלרי
(נשמע צליל כניסת הודעה)

איש הטוסטים : לא כתוב כלום, היא שלחה הודעה ריקה

נער המקלה : צורה היא ריקות וריקות היא צורה

ראשים מדברים : תגיד למה בעצם אתה הופך כל משפט שלישי שאומרים

נער המקלה : לא יודע

איש הטוסטים : צא מזה

נער המקלה : זה לא יוצא ממני

ראשים מדברים : אתה רוצה להגיד לי שאתה לא קובע מה אתה אומר ?

נער המקלה : אתה רוצה להגיד לי שמה שאתה אומר לא קובע אותך ?

ראשים מדברים : אתה חייב להחליט מי עושה מה, תגיד אתה הולך ברחוב או שהרחוב הולך בך ?

נער המקלה : אני רואה אותך כי אתה יפה או שאתה יפה כי אני רואה אותך ?

ראשים מדברים : אתה נכנס הביתה או שהבית נכנס אלייך ? אתה קורא עיתון או שהעיתון קורא אותך ?

נער המקלה : אתה ראש שחושב מחשבה או מחשבה שחושבת שהיא ראש ?

ראשים מדברים: אתה נער שחושב שהוא מקהלה או מקהלה שחושבת שהיא נער?

איש הטוסטים: מה, דנה לא אמרה לי שדניאלה לא שווה אותי? ! אז תחזירי טלפון!
אילנית מחולון לא אמרה לי על דנה ששווה פי אלף ממנה: טוסטר,
אתה עושה עניין מאנשים שאין בהם שום עניין. תסתכלי על עצמך.
כל פעם עולה אחת, שאומרת על היורדת שהיא לא שווה אותי,
גאון? אז תמצצי! אבל לא דנה, לא אלה ולא דניאלה, אף אחת
לא לוקחת אחריות! וככה זה כבר עשר שנים.

איש דלפק: ומי אשמה?

איש הטוסטים: גליה שלפטר. בת זונה. איך היא דפקה לי את החיים... נגמרו לי
הסיגריות. אני הולך – אני חוזר.

§

תמונות יורדות לחיינו, דימויים מטפסים עלינו, מראות רודים בנו
ללא הרף. אם לא מניחים לדברים להחליק על האישון, העין הפנימית
נאחזת בהם ונתפסת לחזיונות שווא ומקסמי כזב והעולם כבד ומפסיק
להסתובב, שדיים גדולים נעמדים ומסתירים את פני השמש.

יש לראות על מה מדובר כדי לראות שזה לא הדבר. להתירד עם
התמונה כדי לצאת מהתמונה וללכת הלאה. למעשה, אין צורה ואין
עצם, אין עצב ואין יצר. מקום הולך ומקום עומד והמקום מלא מקום
והוא יושב על כיסא ולכיסא אין מקום. כיסא על כיסא והנפש עולה
בסולם והסולם קם והולך לים. החור והרוח עומדים ומצטלמים
מלפנים ומאחור ופרורים נופלים לעין והעין היא בגודל העולם. אין
הלך לי ואין נגעתי ואין אכלתי אותה, אין פיצה ואין שליח אין מצב
ואין משיח אין פה ואין הופ ואין שפן. ואז בלי סדר יום ובלי לעשות
עניין, הכל זורם מפה לשם ואני עצם מבסוט מעצמי נופש בכנף הרוח
וילדים נוגעים לי בכל מקום.

מבוא לשיעור 25

ראשים מדברים: אני אוהב להסתכל עלייך... אני אוהבת לראות אותך מביט בי... את מושלמת... בנים תמיד מסתכלים על כל אחת שעוברת... תפסיקי להיתמם את יודעת שאת מדהימה... זה נוראי לא לדעת אם אוהבים אותי בגלל היופי או בגלל מי שאני באמת...

איש הטוסטים: למה שלא תיקחי סכין יפני ותחתכי את הפנים, שיאהבו אותך בשביל מה שאת באמת?!

נער מקהלה: למה להרוס?

איש הטוסטים: הדבר הבלונדיני הזה, זה מה שהיא צריכה?! עוד מעט ימאס לה ממנו ואז או אני או אתה נכנסים לתמונה

שיעור 25 : תמונה

צלם כדמות
איש ראה אישה
תמונה
ילד

"ואבוא אל הגולה תל-אביב היושבים אל נהר כבר ואשר המה יושבים
שם ואשב שם שבעת ימים משמים בתוכם."
(ספר יחזקאל, פרק ג', פסוק טו')

הגולה תל-אביב

כבר משמים בגולה תל אביב
שם יושבים בנהר כבר
שנות האפס וכבר יושבים שם
בגולה יושבים, משמימים שם
ואני יושב בגולה תל אביב
משמים יושב, משמין בשנות האפס
והשמיים מבריקים

אני כבר בכורסא שלי
באמצע הנהר שלי
יושב בוהה בדמות
המשתקפת על מסך של טלוויזיה מקולקלת
שם אני נשקף מהאפס המתוק שלי
נשקף מהמסך בדמות משמין על הכורסא
וככה בלי הרבה עניין בוהה בי ותוהה
כוכב של איזו מין סידרה אני

והשמיים נקרעים ורוח באה סערה
ואש מתלקחת ונוגה מסביב
ומתוכה כעין חשמל מתוך מסך האש
ברק הבריק חשמל קרקף הראש חטף פתח
והופ ! הגרוטאה של סבתא פרומה ז"ל
חזרה פתאום לקלוט ולשדר תמונות חיות

ומה אני רואה שם
אם אני הוא הרואה –
דמות אישה מאוד שווה
והיא אורחת לשולחן המלך
ומסביבם קרקס קופץ של יועצים:
זיבדי
וכספוחור
חרטט בלעי
והבלומט
בום אחשלום בלעגור
ופתבג הפרוויני
פתשגן בן פקח בן ברדם בן כיבשונים בן מלכיפלט
המה המשת"פים באולפן
סביבה מכל כיון בבת אחת
"מת לגעת לך, אפשר?"
והיא צוחקת

הם רצף גב קורץ לגב
הם פה יוצא מכל חלון
ותוך שנייה גזור-העתק-הדבק
הם מרגלים מאיפה היא נושפת
גזור-העתק-הדבק מכל חלון
אצבע ניגשת מלפנים
אבל עוברת כמו אוויר ויוצאת בלי נגיעה

המון חציר ברדם צרים לתקוע
פתבג תופס בפתבגה הולך לפתום אותה
בום אחשלו היא מלאה מדי וגם להפך
הבלה באחו בת חלון בלתי נתפשת
בלעי, ניצב בלעגזר, אני לא רואה לה כלום
והיא צוחקת
זיבדי אוכל בחוט שלבקת כת חרבש
בצלוח חולז בקמשונים מחי כפיים

ואני יושב בגולה תל אביב
תל אביב המתוקה שלי שתמיד זורמת
צחוק ברשת של חוטים בשמי הערב
פה בורח בנהר
שומר מסך מושך לאש
שרתים קשורים סביב בסבך רוטט
אנחנו בכך ארנק פסטראמה מרחף

פלטיוגומר מת לתקוע מסתער מקצה שולחן
בום אחשלום פתשגן הפרוון ביד ראש ערב
הגיליונים פועים כאן ועכשיו על השולחן
כאן ועכשיו סוסי שיגרה בקצה הגדם
כל מי שקם לגעת מתחורר
והיא שוכנת
הלגיונות ממותתים, אין חדירה

אנחנו עדר של פיות פועים בלי סדר
והיא כולה מסך חורים ברוח פה
והיא וילון נושם על פני החדר

עין כמו חור תחת
מתכווצת ונפקחת

שיעור 26 : חזרה על הנושא לשבת לקום

§

כלבים נפגשים ברחוב ומרחיחים, האנשים יושבים בבית קפה ומדברים.
איש הדלפק שומע הכל ומעביר על זה וויש.

ילד הקרמבו
מקיש "כוס" בגוגל
אלף רובוטים קמים לחולל

§

איש הטוסטים : אפשר לקבל כאן עוד משהו קר חוץ מיחס ?

מריה : באת לחפור ? מה חדש בפוסט ?

איש הטוסטים : אני מושעה

איש דלפק : מה הפעם ?

איש הטוסטים : עזוב, בלאגן... (פאזזה) אתמול בשלוש בבוקר נכנס לפריילנד נרקיס, זה מקרר אף אחד לא מתעסק איתו, הוא נכנס, אומר שלום, לוחץ ידיים, נעצר אצל כפרי, מקים אותו "קום תעשה כבוד". כפרי קם אז נרקיס אומר לו "אתה חתיכת זין" בקיצור אישיות אמיתית. אף אחד לא מדבר איתו, לזוהר הוא אומר "תביא את הבקבוק לפה", זוהר הוריד את הבקבוק מהמדף ושם אותו על השולחן. נרקיס המקרר יושב ושותה, קצת מקלל אבל עושים לו כבוד והוא שותה. נכנס דודו חבר של זוהר, פעם הוא חטף מנרקיס מכות אבל מאז היתה סולחה. איך שנרקיס רואה אותו הוא אומר "אתה אז דיברת לא נכון!" ודודו במקום לסתום את הפה עונה לו "אני דיברתי כן נכון!" נרקיס שומע את זה אומר לו "אני מוכן לשבת עליך חצי שנה" אתם יודעים מה זה לשבת? אצל נרקיס לשבת זה בית סוהר, נרקיס חשד בו פעם שהוא הזמין למוקי משטרה ומוקי באמת ישב כמה חודשים... ודודו אומר לו "בחיים שלי לא דיברתי עם שוטר".

נרקיס שומע את זה מזמין אותו להמשיך את השיחה בחוץ ודודו במקום להרגיע יוצא החוצה. נרקיס קם ויוצא אחריו ותוך שנייה כל המקום בחוץ. טוב עכשיו כבר יש קהל צריך לעשות סצנה. נרקיס השכיב אותו במכה אחת והיה לו מזל אם זה היה נגמר בזה אבל אז בא זמיר מ"הג'חנון של אימא" ראה את דודו שוכב על הרצפה ונתן לו בעיטה בראש. דם, צעקות, העירו את הבוס הוא הגיע, רואה בקבוק ג'יימסון על השולחן ושואל למה בקבוק על השולחן? תמזוג לו כמה שהוא רוצה אבל מה אתה שם לו בקבוק על השולחן. בגלל כל הבלאגן חזרתי לסגירה בשבע במקום בשש. הבוס חיכה לי ואמר "מאוחר מדי, כבר אין צורך". אבל אין בעיה, מתאים לי, אני עכשיו בסכסוך עבודה ונעלבתי עד עמקי נשמת.

§

ההופעה הראשונה של המילה קם בתורה היא כשקין קם על הבל אחיו והורג אותו. על זה הוא מקבל עונש להיות נע ונד בארץ, אבל אחרי שניים שלושה פסוקים יוצאת גם המילה "ישב" להופעתה הראשונה וקין יושב בארץ נוד. מה זאת אומרת ארץ נוד? אלוהים יודע. אבל שים לב עד כמה יושבת התורה על המדריך.

שיעור 27 : שים עין

- איש הטוסטים : יושבת שם זאתי בגופיית סבא, מוציאה לי את העיניים
מריה : נו מה נסגר עם העין בעין שלך ?
- איש הטוסטים : אולי היא לא יודעת מה ללבוש, למה, את בעניין ?
- מריה : היא נשמעת מעניינת אבל בלי לראות בעין אין אופציה
- שכן : מי שיש לו עיניים בראש קולט שהיא הבריזה
- איש הטוסטים : צריך לעיין גם בזה
- שכן : יאללה... מי שמעיין לא מזיין, עכשיו תסתכל לי בעיניים ותגיד שלא המצאת אותה
- (איש הטוסטים והשכן עומדים ומביטים זה בזה בדממה)
- איש הטוסטים : יש לך עיניים טובות
- שכן : אצלך הכל עבודה בעיניים
- נער המקלה : מי שעובד בעיניים הכל אצלו עבודה
- שכן : הדיבור הזה לא מוצא חן בעיניי...
- איש הטוסטים : אז מה כן מוצא חן בעיניך ?
- (השכן תופס בשתי הידיים את הראש של איש הטוסטים)
- שכן : כל מה שחי מוצא חן בעיניי
- איש הטוסטים : המאור הגדול הוא מעין אידיאה שמתגשמת בפועל מתי שבא לה
- שכן : נשמע כעין זיון מוח, תביא הוכחה לפני שאני מתהפך עליך
- נער המקלה : בשביל להאמין לא צריך לראות אבל בשביל לראות צריך להאמין
- איש הטוסטים : הדברים שאתה רגיל למשש קיימים רק למראית עין, מה שממש קיים

בעצם בכלל לא נגלה לעין

(השכן נושך בפניו של איש הטוסטים ומוציא לו את העיניים, העין הימנית מתעופפת באוויר ונוחתת במאפרה של שולחן מס' 4)

מריה: אני משתינה שנייה, שים עין

רשם הזוי: המציאות עומדת בעינה

איש הטוסטים: מזמן שמתי עליה עין

§

עין היא שם משותף לראייה ולהשגחה: שים עין על שולחן חמש, שמתי עין על אחותך וגו'. יש להשגיח על העין שלא תבלבל את הלב מרוב דברים שהיא רואה. למראית עין העולם עצמו מסתובב בגלגל העין הרואה. המאור הגדול מסמסת לפגישה עין בעין ואיש הטוסטים מראה את המסר למריה והשכן, כעין אות וראייה לקיומה.

שיעור 28 : חפירות פילושמיות

איש דלפק: שלושה יהודים ראו את השלט, עמדו והיססו, באו ונכנסו, זה וזה והראש התלוי לו והשם הארוך שלו. שלושה יהודים בפינה הם ישבו, שותקים כמו עורבים על ענף התיישבו. לא מהזמן הזה ובטח לא מכאן אבל בגלל שמובי דיק בעצם מנסה להיות מקום מעולם אחר והם ראו אותו ונכנסו שלושתם מצאו מקום לשבת ולשתוק. שלושה יהודים בבית קפה שותקים איש את שלו.

אמר המשופם, ולטר בנימין שמו, דמות מוצקה, חומר דחוס, מרוכז בעצמו והמבט שלו תלוי על חוט שיוצא לו מהפה: "למי מודיעה את עצמה המנורה?"
זה החוט שיצא לו מהפה

בנימין: "למי מודיעה את עצמה המנורה, ההר, השועל?"

איש דלפק: ושני האחרים יושבים בשלהם והזנב של השועל בוער באור השאלה. והשותקים, שניהם רזים, אחד שותק על זכוב לכוד באגרטל, והשני, שמו גרשום שולם, משך בחוט והתנדנד עד שאמר

שולם: שפה מורכבת משמות, עוצמת השפה צרורה בשם, והתהום שלה חתומה בו. לאחר שהשבענו את השמות העתיקים יום אחר יום, שוב אין אנו יכולים להרחיק את כוחותיהם. עוררנו אותם והם יופיעו, שהרי השבענו אותם בעוצמה רבה מאוד.

איש דלפק: הר לודוויג ויטגנשטיין הרים גבה אוסטרו-הונגריה וסינן מבעד לחיוך דק מן הדק:

ויטגנשטיין: "המשמעות של מילה היא השימוש בה בלשון. ואת המשמעות של שם מבארים לעיתים קרובות בכך שמצביעים על נושאו".

- בנימין: אילולי היו המנורה וההר והשועל מודיעים עצמם לאדם, איך היה הוא מסוגל לכנותם בשם?"
- שולם: אמנם, אנחנו מדברים כעלגי לשון, בשפת רפאים. שמות מהלכים כרוחות במשפטינו. פלוני או אלמוני משחק איתם בכתבים או בעיתונים, ומשקר לעצמו שאין לכך שום משמעות אבל...
- בנימין: הוא מודיע עצמו בכנותו אותם; למי הוא מודיע עצמו?
- שולם: לשמות שמורים החיים שלהם.
- ויטגנשטיין: אמרנו: למשפט "לאקסקליבר יש להב חד" יש מובן גם כאשר אקסקליבר כבר מנותצת. ובכן זהו המצב, מכיוון שבמשחק לשון זה משתמשים בשם גם כשנושאו נעדר.

זבוב אומר: זמזומי זמזומיך
מנורה אומרת: אהה!
אגרטל אומר: ניסים ונפלאות יש
קיר לקיר אומר: ניפגש בפינה
שולחן אומר: מה תרצו?
בדלים אומרים: תתחדש
אבק אומר: גרגר גרגר ועוד גרגר ויום אחד – הערמה
ספרים אומרים: נא להיכנס
אותיות אומרות: הכל מים
מדפים אומרים: יש כבוד
כיסא אומר: יש על מי להישען
דלפק אומר: אפשר לעמוד
כיור אומר: עשית אספרסו – שטוף את הכוס
ברז אומר: פטפטת – סתום ואז בשפע זרום
ספה אומרת: תנוחי
רצפה אומרת: בואה יופי
תקרה אומרת: לך על זה
מדרגות אומרות: מדרגה-מדרגה
פינה אומרת: מצאתי

מזוזה אומרת: שקו לי, תודה

חתול אומר: אולי

חומה אומרת: באה רוח טובה

סמטה אומרת: איזה שקט

ישבנים מתרחקים אומרים: ברגש ברטט

וקינג ג'ורג' אומר: הכל עלי

שיעור 29 : חשמל

איש הטוסטים : אם היא היתה חשה רק טיפה מהחשמל שרץ לי בדם עם כל אות שהיא זורקת לי... אבל איפה, יש תחושה של קצר באוויר, כלום לא עובר אליה

ראשים מדברים : אותיות פורחות באוויר

(נשמע צליל כניסת הודעה למערכת)

איש הטוסטים : או ! אז אנחנו כן מדברים. "נגמרה לי הבטרייה, נמסמס" שלחתי לה הודעה מהמרגשות ביותר וזה מה שהיא כותבת לי, נמסמס ?

ראשים מדברים : לא רואה אותך מסנטימטר

איש הטוסטים : זה נהייה דפוס חוזר של נתק ללא איתות מקדים, אני לא קולט אותה

מריה : תחליט – או שאתה חותך עכשיו או שתישאר סמרטוט לנצח

איש הטוסטים : לא אכפת לי אני שטיח עד הסוף. "נמסמס" דבר אחד ברור הבחורה הזו ממציאה את העברית מחדש בשביל להבריו לי. (מתחיל להקיש ומקריא) "מתי נמסמס אם לא אכ־פת לך"

ראשים מדברים : אתה הולך סחור־סחור בלי לסגור מעגל

איש הטוסטים : (מוחק, מקיש ומקריא) כשאני קורא אותך אני רוצה להיות בך (מוחק ומקיש): חבל אבל הרגשתי... חבל... פשוט חבל... (מוחק)

ראשים מדברים : היא רוח רפאים מהדמיון

§

אתה יודע מה, אולי המאור היא רק רוח, אבל אם תעיין בזה תראה שגם עיני הבשר הן סוג של רוחות הוודות. שים לב לביטוי "מעין" העברית ממש דוחפת אצבע לתוך העין כדי להצביע על זה שהדמיון הוא תוצר של מעבר דרך העין. המאור היא רוח שנושבת מהחור שבדמיון אבל ידעת שבאישון יש לך חור? אחרת

איך חשבת בא האור? האור מתנפץ על זגוגית העין ועובר דרך חור האישון כשהאור נוגע ברשתית הוא מתורגם לאותות חשמל. עצב הראיה שממוקם מאחורי הרשתית מעביר את אותות החשמל אות באות ללב הגולגולת, וככה נוצרת תמונה שכולה אותיות מחושמלות. החשמל מזרים אותות מלל בין חוש לחוש, ומוח העצם שבכל עצם בגוף חש כעין אלחוש בצורת מלל לחוש. ואז המוח שבלב הגולגולת, יכול להוציא משפט מחור הפה. למדת: המהלך שמתחיל בעין ונשלם כדיבור הוא רצף של מעברים בין חורים. העברית היא מוליך להעברת חשמל וזו כל העברית על רגל אחת.

§

איש הטוסטים: זה מה שנקרא אצלה זרימה? !
אני הרוס לגמרי (קורא שוב מהצג) "נגמרה לי הבטרייה"

(שתיקה)

איש הטוסטים: איפה היית כשהיית לך בטרייה?
איפה היית כשהיית לך בטרייה!!
(תופס את הנייד שלו ומקיש)

"איפה היית כשהיית לך בטרייה" (לוחץ send)
אני זין בלי מקום תחת השמש

(ברק מבריק, רעם מרעים, ארון ספרים מתמוטט על איש הטוסטים)

איש הטוסטים: חשמל בקרקפת

§

בוקר חדש עמד על קצה הלשון. איש ספר קם משנתו ודיבר אל עצמו, נפרצה בו גדר בלילה, קם בו חשק לפרק. הוא הולך ליצור דיבור פורץ רגש, עצמות הבקעה יהיו לעדר פורח.

באימבאיב קם משנתו

כשביאליק תורגם לרוסית היתה בהלה גדולה

בהלה גדולה

ביאליק ברוסית

נו ברור

בהלה גדולה

כשביאליק תורגם לרוסית

ברור

נו ביאליק

ביאליק

בהלה

נו ברור

מאיקובסקי עמד בפה פתוח כמו ילד נזוף

האמת היא שהוא פשוט היה מבוהל

כשביאליק תורגם

בהלה גדולה

ביאליק

בהלה

נו ברור

שיעור 30 : רוח

§

התמונה הזאת לא מבהירה איך יצר איש הטוסטים את המאור הגדול מרוח החור והרווחים שבין האותיות הקטנות, אבל מי שלא סתם יקרא בה אלא יצייר אותה בעיני נפשו יעמוד על הלך-הרוח.

- בשם רוח ניתן לראות מעבר מדורג בין חומר לדימוי בארבע שלבים.
1. רוח שנושבת בחוץ
  2. שם לאוויר שנכנס ויוצא כל נשימה
  3. הדיבור המילולי (רוח מרעידה את מיתריי הקול וצלילים בוקעים מחור הפה)
  4. הדיבור הוא צליל הנשימה של הרוח האנושית.

§

- ראשים מדברים: אנשי רוח אוכלים לעצמם את הלב בזיוני מוח. הראש מוריד מרגלים לתוך הלב והם נעמדים עליו ואוכלים כל מה שחי
- מריה: רוחות בתפוזרת נטולות חוט שידרה
- ראשים מדברים: דמיין לעצמך שאתה רוח חיה שרואה את העולם מבעד לעיניו של גוף מת
- רשם הזוי: חרפוש צולל אל מותו בצלוחית טחינה
- ראשים מדברים: לפעמים נדמה שנוצרה התקרבות שמעכשיו יהיה קל לגשת אבל עובר יום ואתה שוב ניצב מול רוח עם פנים אכולות ורגל מתננדת של כיסא.
- מריה: מחניק פה, תפתחו חלון
- איש דלפק: השכנים מתלוננים על הרעש
- מריה: אבל אי אפשר לנשום..

- איש דלפק: אם הם מזמינים פקח זה חמש מאות שקל קנס
- מריה: אני אגיד להם שידברו בשקט. אני פותחת חלון
(מריה פותחת חלון ורוח באה פנימה)
- המאור הגדול: הנפש חיה על פני הווה שעומד על קיומו של העבר אך אינו שוכן בו
אלא הולך עם הרוח בכל מצב
- מריה: תראו מה זה...
המאור הגדול: תל אביב היא בקעה מלאה עצמות
- מריה: זאת לא הרוח שהורידה אותך לתהום?
איש הטוסטים: עשר שנים אני עין בכיסא, באה רוח חדשה, אני יכול רק לעלות
- המאור הגדול: גש עצב־מדבר
דבר אל עצמך
זו אני כאן, החיה הזאת בחור שלך.
- קום עצם
תל אביב משפילה אותך
אתה עין מסתובבת
תראה איך אתה חי
טוחנים אותך
- (בכל זאת העין יוצאת אוטומטית לשווה מבין שלוש נשים
באות במדרכה)
- תגיד לעיני: די תנוחי, הסתובבת על כל הראש

דבר ללב:

תפנה ללב: דבר, כבר כלי חזק, אל תשתפך, תשתפך.
אוי אבל'ה, שכחת מה אתה דופק. אתה קינג' ג'ורג'
הסוס המלכותי שלך דהר אל החולות
אתה חתול בתוך משפט,
הכל בוער בעצמות.

תגייד לפה: שמור על הלשון, אל תדבר על אנשים שאני לא אוהב,
אל תעשה חורים ברוח ותמסור לפי הטבעת: שאפשר להתחיל מכל
מקום ולהגיע לכל מקום
ולרגלים: יאללה היינו פה

מכל מקום...

זה אתה המעשה זה אתה
אתה עצמך מעשה המרכבה
אתה חי־נפש אתה
אתה ארבע חיות כל נשימה

כן עצם מדבר זה אתה
עם הרוח דוהרת בשלד
יאללה גלגל הלאה
כמה זמן לא חווית קתרזיס...

די לחשוב מניאק
צא מהמניאק
תבוא לנפש
תגיד לה:
מה נהייה?
נדבקות לי לתחתונים כמו בהמה
את ממילא לא סגורה
אז קחי אוויר
ותתחילי לחולל כמו נשמה
יאללה בחייאת ראבק
לא בא לך לשחרר את הצבא! ?

היום תניח את המשמו בין השפתיים של העברית

מעבר לטוק ולבק היא מתנשמת,
אל תשאל, קום וגש
הכל מוכן להפיכה:

לתזז את המדווזה
לשחרר לה את הקלאץ'
להרטיט את הממוטה
שלוף אותה מהגלימה
שמסתירה לה את עצמה
מקצה החדק עד הפטמה
(בעצמך תלמד בעצמך)
איפה לדגדג ובאיזו עוצמה
את עולם הפנים של עולם החוץ של עולם הפנים שלה)
עוד לא בא לה? עוד יבוא בה!

בדמות ענן וערפל יורד הקוף המחשמל
מהזנב שלו נשרפת אונייה

לך תצחיק אותה בלק בלב העין הפנימית
להזכיר לה מחדש את הזקפה המקורית
והפעם שתפנים
היא תפנים
אתה תבוא לה בטוב שהיא תפנים

מה מוזר המקום הזה
זה בוא הביתה
בוא הביתה
זה הדיבור המצטופף
שם תלקק אותה בלב ההליכה
את כל האלף בית
שכל עצב ועצב במוח העצם ישתה
אות באות
חשמל חושק בעצמות

אתה נכנס אתה תוציא אותה מזה
אתה הולך ולא בקטע
להביא אותה הכי שווה בהווה

המילה עוד־לא
והגרגור המיוחס שלה
עדיין נגענו בפסוק.

טבול את העצם בשם
עד שהשם יהלום
כשהשם יהלום בעצם
הלשון תהיה לטיפה

קח אבן־שושן
הקש על הגולגולת
טוק, טוק, טוק

כולנו עצמים נוקשים בין הברות
זזים לרטט עור התוף
מלא, מלא, מלא...
העצמים שהעולם מלא
שרים בפה מלא:

עצם נוקש בעצם
רוח זו בין מחיצות

גע, גע, גע
בין עצם לעצמה
אווז מתגעגע
שורק שיר לכת בשדרה
חבל לו על הצלם
גע, גע, גע

שמע...

פתאום הנקישה

יש נשיקה

איש לאישה

אח ואחות

מזדווגים בגינה

שתי מילים מתאחות –

חגיגה

בוא עצם

יש נגיעה

אתה הרוח החיה בתמונה

הנפש היא סולם בוער כמו עמוד שידרה

פעם פעימה

זרוק ילד למציאות

תן למקום פנים

תצטרף לתבערה

שיעור 31 : אדם מוזמן לעוף על זה

בכל מצב שאתה נמצא, שאל את עצמך, לאיזה שם זה נוגע:

	צלם כדמות	
	איש ראה אישה	
	תמונה	
	ילד	
	שם עצם	
	מקום	
ירד	כיסא	עלה
עמד	קם	ישב
נגע		נצב
	מלא	
עבר		רם
יצא		בא
רגל	שכן	הלך
	עצב	
	אכל	
	פנים אחור	
	לב	
	רוח	
	נפש	
כנף	עין	חי
	שמע	
	אדם	

המצלמה של יחזקאל

"המדריך לנוגעים בשם העצם" משתמש במילים מהן מורכב מנגנון הייצוג של ההוויה במקרא כדי להניח שתי אצבעות על הדופק של העברית בת הרגע ולשמוע מה הולך איתה.

כשהנביא יחזקאל מגיע לתל אביב מתגלה לו ההוויה בהופעתה המשוונה ביותר בתנ"ך: ארבע חיות עם ארבע פנים לכל אחת, וארבע כנפיים לכל אחת, באות והולכות כמו אש וכמו ברק. הן מתפזרות לכל הרוחות ובין רגע שבות ומתקבצות, בגב יש להן מלא עיניים, הכנפיים שלהן נוגעות ללא הרף אישה באחותה.

רמב"ם שדחה על הסף כל הגשמה (ייצוג חומרי) של האל, הראה שמה שמשמעותי בחיזיון הזה הוא לא התמונה הסוריאליסטית, אלא המילים מהן היא מורכבת.

בחלק א' של מורה נבוכים מראה רמב"ם שהחיזיון של יחזקאל עשוי ממילים שמשמשות לכל אורך התנ"ך כדימויים ומטפורות המייצגים את האל. זאת אומרת שהתיאור של יחזקאל מוסר את מנגנון הייצוג של האל במקרא. (אלוהי העברים הוא ישות מופשטת ללא דמות וללא גוף אבל התורה פונה לעם ומדברת בלשון בני אדם. לכן ניתן לדבר על מנגנון הייצוג של האל). למשל, בתיאור שמוסר יחזקאל כתוב: "לא ייסובו בלכתן, איש אל עבר פניו ילכו". רמב"ם מבודד את המילים "הלך", "איש", "פנים" ו"עבר", וכמו עושה עליהן חיפוש בגוגל כדי לבדוק איך הן משמשות בשאר המופעים שלהן. הרשת בה הוא מחפש היא התנ"ך. לדוגמא הנה הטיפול של רמב"ם במילה "הלך" מתוך מורה נבוכים פרק כ"ד.²

תחילה מביא רמב"ם דוגמא לפסוק בו משמשת המילה במובן הרגיל ביותר:

א. "ויעקוב הלך לדרכו".

2. רמב"ם, *מורה נבוכים*, מערבית מיכאל שורץ. הוצאת אוניברסיטת תל אביב, 2002, עמ' 60.

בשלב השני הוא מראה איך אותה מילה משמשת כמטפורה, או בלשונו "השאלה".

ב. בהשאלה לגופים יותר דקים: "והמים היו הלוך וחסור", "ותהלך אש ארצה".

בשלב הבא מתרחקת המילה צעד נוסף מהחומרי.

ג. הושאל להתפשט עניין שאינו גוף, "קולה כנחש יהלך".

כך משורטט מהלך של מעבר מהמוחשי למופשט – מההליכה הפשוטה של יצור חי, להליכה מטפורית של מים או אש ומשם לדרגה מופשטת עוד יותר של דבר שהוא אמנם עדין חומרי אבל בלתי נראה – הקול. מכאן, מהדבר הבלתי נראה שבכל זאת קיים, יכולה המילה לייצג את האל הבלתי נראה.

ד. "קול ה' אלוהים מתהלך בגן" ומכאן גם להסתלק שכינה "אלך אשובה אל מקומי".

אבל המהלך לא נעצר כאן אלא ממשיך למשמעות שהיא שילוב של הגשמי והרוחני.

ה. הושאל להנהגה במונהגים מבלי להניע גוף כלל "והלכת בדרכיו", "אחר ה' תלכו", "לכו ונלכה באור ה'".

קיום ההלכה משמעו הליכה בדרכי האל, כך נוצר חיבור בין הרובד המטפורי לרובד הארצי.

מנגנון הייצוג של האל בתנ"ך מבוסס על גוף האדם. זה לא אומר שהאל הוא גוף אלא שהאדם כדי לבטא צורה מופשטת, מליביש אותה בחומר, והחומר הכי נגיש עבורו הוא עצמו ובשרו. העיקרון הזה יוצא מהתנ"ך ועובר עד לעברית של ימינו. הגוף בפרט והחומרי בכלל, ניצב בלב מנגנון ההפשטה של השפה. כמעט לא ניתן לבטא מחשבה מופשטת מבלי להשתמש במטפורה גופנית. למשל כדי לדבר על הזמן נשתמש במטפורה מרחבית "הלך לי כל היום" או "היום

עבר" ואם הזמן לא "זז" אז הוא "עומד במקום".

מצב הרוח יאופיין באמצאות מטפורה מרחבית של עליה וירידה. הלב הוא המרכז של כל דבר, מלב העניין ועד חניון לב העיר. יש כאן עיקרון מארגן שפועל גם על מילים אחרות ומין הסתם גם בשפות אחרות. לדוגמא: You see – מייצג ראייה חושית ובהשאלה גם הבנה שכלית.

במאה העשרים עמדו על העיקרון הזה צמד הבלשנים ג'ורג' לייקוף ומרק ג'ונסון בספרם "Metaphors we live by" שבו הציבו את המטפורה כמנגנון הבסיסי של התפיסה האנושית. מטפורות, הם טוענים, אמנם נתפסות כמשהו שקשור לדמיון פואטי, ורוב האנשים מניחים שאפשר להסתדר מצוין בלעדיהן, אבל למעשה מטפורות מתפקדות בחיי היומיום כגורם מעצב בחשיבה ובפעולה. כשהחשיבה האנושית מנסה להבין מושג מופשט היא משווה אותו למשהו שאפשר לגעת בו, גוף, חומר. למשל, יש לנו תחושה מאוד עמומה לגבי מה זאת אהבה, אבל אנחנו יודעים מהי הליכה, לכן המטפורה הבסיסית: אהבה=דרך, מעניקה לנו שדה שלם של מטפורות משנה, שנגזרות ממנה, כך שבאהבה אפשר: "לקדם את היחסים" "לבוא לקראת" "להוביל" "לעבור קטע קשה" "להמשיך הלאה" "להגיע למבוי סתום" וכו'.³

נראה שלא במקרה ראה הרמב"ם דבר דומה, שבע מאות שנה קודם בעברית המקראית. בעברית בהיותה שפה של שורשים, נוצר מילון מצומצם של מילים שמהן משתרשת השפה. למשל השורש צור. מקור השורש בשמה של האבן ששימשה למחצב. מאחר והחשיבה באבן יוצרת צורת שונות שיוצאות כולן מגוש אחד, הושאלה המילה "צור" לשמש במשמעות של מקור הדברים. ומכאן גם הכוח המניע להולדה נקרא "יצר" אבל העברית לא נעצרת כאן אלה גוזרת גם

---

3. Lakoff George, Gohnson Mark. *Metaphors We Live By*, The University of Chicago Press, 1980., p 4-6.

את המילה ציור מאותו שורש. יצר, צורה, יצור, ציור. המוטיבציה של רמב"ם היא, כאמור, לסלק כל אפשרות של הגשמה ביחס לאל, הוא מראה איך כל מילה שהוא מטפל בה עוברת מהקונקרטי אל המופשט, כך שכאשר היא מייצגת את האל יש להבין אותה כמטפורה. אבל רמב"ם לאו דווקא התעניין במטפורות, הן הפריעו לו אז הוא טיפל בהן, בהמשך "מורה נבוכים" הוא שולל גם האפשרות לתפיסה מטפורית של האל, לגביו גם המטפורות הן בסופו של דבר צורה שמצמצמת את האינסוף הבלתי ניתן לייצוג. האל הוא הווייה בלתי מותנית, הוא מה שהוא, "אהיה אשר אהיה", ומלבד הטאוטולוגיה ניתן לאפיין אותו רק על דרך השלילה: האל הוא לא דמות ולא מדמה ולא דומה.

לייקוף וג'ונסון שלא עוסקים באל אלא באופני הייצוג של ההווייה האנושית טוענים שמטפורות מעצבות לא רק את האופן בו אנחנו מתבטאים, אלא במידה רבה גם יוצרות את הפעולות שלנו. אם אהבה שווה דרך אנחנו "ממשיכים" בה מתוך ידיעה ש"נעבור" את ה"קטע הקשה". אם זמן הוא "כסף" אנחנו רוצים שישלמו לנו עליו. אם ויכוח שווה "מלחמה" אנחנו מנסים למצוא את "נקודות התורפה" של "היריב" ו"להביס" אותו.

אף על פי שנהוג לראות את חלקו הראשון של "מורה נבוכים" כעבודת הכנה שתפקידה לפזר קוראים לא ראויים ולהכשיר את השטח לפרקים המטאפיסיים, לי נראה שזהו הפרק הרלוונטי ביותר ביצירה. הרבה לפני המפנה הלשוני בפילוסופיה של המאה העשרים (הרבה לפני שוויטגנשטיין המאוחר הראה שהמשמעות של מילה נגזרת מהאופן בו משתמשים בה) בודק רמב"ם את האופן בו משמשות המילים המייצגות את האל בתנ"ך. הפילוסופיה של הלשון שיצר רמב"ם לא עוסקת בשפה כ"כל שפה" או כ"צורה של מתן משמעות" או "אידיאה", אלא דנה באופן מפורט בלשון העברית. בתוך כך מתהווה מילון של כשלושים מילים. אלה המילים ששמשו בבריאת העולם,

בבראשית, פרקים א'-ג', והן שבות ונפגשות כמו לצילום של תמונת מחזור בחזיון של יחזקאל (כמעט כל המילים מופיעות בשני המקומות). מתברר שהמילים שמהוות את מנגנון הייצוג של האל במקרא הן המילים הכי שימושיות בעברית עד עצם היום הזה.

תוכן

5	איש הטוסטים
6	מבוא
8	בעיר
11	הנפשות הפועלות
13	שיעור 1: בא טוב
15	שיעור 2: שים לב
16	שיעור 3: קמח מלא
17	מלא מלא
18	שיעור 4: רגל נרדמה
20	שיעור 5: לשבת לקום
22	שיעור 6: כנף
23	שיעור 7: עבר שכן
26	שיעור 8: עמד
27	שיעור 9: אכל
28	שיעור 10: רם ירד
32	סיכום ביניים לשיעורים 1-10
34	שיעור 11: ראה אור
35	שיעור 12: מה נשמע?
37	שיעור 13: דמות
	נספח לשיעור 13:
	איך פתח באימבאיב
39	בקריירה של דמות ספרותית
41	מבוא לשיעור 14: מיש ומוק
43	שיעור 14: נפש
44	שיעור 15: על הפנים
46	שיעור 16: יצא לה
	שיר לאהובה המיתולוגית
49	שיצאה לקנות סיגריות
51	שיעור 17: בשר חי
55	שיעור 18: מילה במקום

58	שיעור 19 : איך לגעת במריה
60	שיעור 20 : תא עצב
62	שיעור 21 : הלך
64	שיעור 22 : יש מצב
67	שיעור 23 : ילד
68	תולדות מבוא לשיעור 24 :
72	לעצם יש מוח
73	שיעור 24 : צורה
77	שיעור 25 : תמונה
78	הגולה תל-אביב שיעור 26 : חזרה על הנושא
81	לשבת לקום
83	שיעור 27 : שים עין שיעור 28 :
85	חפירות פילושמיות
87	פרק שירה (זבוב אומר)
89	שיעור 29 : חשמל
91	באימבאיב קם משנתו
92	שיעור 30 : רוח
93	המאור הגדול מתגלה
99	שיעור 31 : אדם
101	המצלמה של יחזקאל